OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
L.A. GEELHOEDA
przedstawiona w dniu 12 września 2006 r. [1]

Spis treści

I — Wprowadzenie ..... I - 840

II — Decyzja ..... I - 840

III — Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok ..... I - 842

IV — Postępowanie przed Trybunałem ..... I - 842

V — Zarzuty wnoszącej odwołanie i argumenty stron ..... I - 843

A — Zarzut pierwszy: niezgodność z prawem pytań postawionych przez Komisję w trakcie dochodzenia ..... I - 843

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu ..... I - 843

2. Argumenty wnoszącej odwołanie ..... I - 845

3. Odpowiedź Komisji ..... I - 845

4. Ocena ..... I - 846

B — Zarzut drugi: naruszenie i błędne zastosowanie prawa wspólnotowego oraz naruszenie prawa do obrony w takim zakresie, w jakim dokument „Klucz podziału" został uznany za dopuszczalny i wykorzystany jako dowód ..... I - 847

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu ..... I - 847

2. Argumenty wnoszącej odwołanie ..... I - 848

3. Argumenty Komisji ..... I - 850

4. Ocena ..... I - 852

1 — Język oryginału: niderlandzki.

C — Zarzut trzeci: naruszenie art. 81 WE ze względu na zawarcie w spornej decyzji uzasadnienia wykraczającego poza zakres zarzutów przedstawionych wnoszącej odwołanie ..... I - 854

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu ..... I - 854

2. Argumenty wnoszącej odwołanie ..... I - 855

3. Argumenty Komisji ..... I - 855

4. Ocena ..... I - 855

D — Zarzut czwarty: naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych i brak uzasadnienia dotyczące naruszenia wskazanego w art. 1 zaskarżonej decyzji ..... I - 856

— Zarzut piąty: naruszenie prawa, błędna ocena dowodów oraz brak uzasadnienia dotyczące skutków naruszenia dla wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi ..... I - 856

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu ..... I - 856

2. Argumenty wnoszącej odwołanie ..... I - 859

3. Argumenty Komisji ..... I - 862

4. Ocena ..... I - 863

E — Zarzuty szósty, siódmy i ósmy: ..... I - 869

— nadużycie władzy, naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych dotyczące naruszenia wskazanego w art. 2 decyzji ..... I - 869

— nadużycie władzy, naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych dotyczące skutków naruszenia wskazanego w art. 2 decyzji ..... I - 869

— naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych dotyczące klauzul umowy o dostawy pomiędzy Dalmine i British Steel ..... I - 869

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu ..... I - 869

2. Argumenty wnoszącej odwołanie ..... I - 874

3. Argumenty Komisji ..... I - 877

4. Ocena ..... I - 879

F — Zarzuty dziewiąty i dziesiąty: ..... I - 887

— naruszenie art. 81 WE i brak uzasadnienia oceny przestrzegania przez Komisję art. 15 rozporządzenia nr 17 oraz wytycznych w sprawie obliczania grzywien w odniesieniu do oceny wagi naruszenia zarzucanego Dalmine .... I - 887

— naruszenie art. 81 WE i brak uzasadnienia oceny przestrzegania przez Komisję art. 15 rozporządzenia nr 17 oraz wytycznych w sprawie obliczania grzywien w odniesieniu do czasu trwania naruszenia i okoliczności łagodzących ..... I - 887

1. Argumenty wnoszącej odwołanie ..... I - 887

2. Argumenty Komisji ..... I - 890

3. Ocena ..... I - 893

VI — W przedmiocie kosztów ..... I - 900

VII — Wnioski ..... I - 900

I — Wprowadzenie

1. Przedmiotem niniejszej sprawy jest odwołanie wniesione przez spółkę Dalmine SpA (zwaną dalej „Dalmine") od wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-50/00 Dalmine przeciwko Komisji [2].

2. W zaskarżonym wyroku Sąd obniżył wysokość grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie decyzją Komisji 2003/382/WE z dnia 8 grudnia 1999 r. dotyczącą postępowania na podstawie art. 81 traktatu WE (sprawa IV/E-1/35.860-B — Rury stalowe bez szwu) [3] (zwaną dalej „decyzją"), a w pozostałym zakresie oddalił skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji.

II — Decyzja

3. Odnośnie do okoliczności faktycznych stanowiących podstawę spornej decyzji

2 — Zb.Orz. str. II-2395, zwany dalej „zaskarżonym wyrokiem".

3 — Dz.U. 2003, L 140, str. 1.

odsyłam do mojej opinii w sprawach połączonych C-403/04 P i C-405/04 P Sumitomo Metal Industries i Nippon Steel przeciwko Komisji, pkt 3–12.

4. Na potrzeby niniejszego odwołania sentencja decyzji otrzymuje następujące brzmienie [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej]:

„*Artykuł 1*

1) […] Dalmine SpA […] naruszył[a] postanowienia art. 81 ust. 1 traktatu WE poprzez udział w porozumieniu przewidującym między innymi wzajemne respektowanie odpowiednich rynków krajowych w odniesieniu do rur gwintowanych OCTG standard i rur przewodowych projektowych bez szwu, w sposób i w zakresie określonym w uzasadnieniu poniższej decyzji.

2) W odniesieniu do […] Dalmine SpA […] naruszenie miało miejsce w okresie od 1990 r. do 1995 r.

Artykuł 2

1) […] Dalmine SpA […] naruszył[a] postanowienia art. 81 ust. 1 traktatu WE, zawierając, w ramach naruszenia, o którym mowa w art. 1, umowy, które doprowadziły do podziału dostaw rur OCTG gładkich dla British Steel Limited (począwszy od 1994 r. —Valloureca SA).

2) […] W przypadku Dalmine SpA naruszenie trwało od dnia 4 grudnia 1991 r. do dnia 30 marca 1999 r. […]

Artykuł 4

Na przedsiębiorstwa wymienione w art. 1 nałożone zostają z racji określonego tam naruszenia następujące grzywny:

4)	Dalmine SpA	10 800 000 EUR

[…]”.

III — Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

5. Siedmioma pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w okresie między dniem 28 lutego a dniem 3 kwietnia 2000 r. siedem z ośmiu ukaranych przedsiębiorstw, w tym Dalmine, zaskarżyło tę decyzję.

6. Dalmine wniosła o stwierdzenie nieważności decyzji w całości lub w części, a posiłkowo o uchylenie nałożonej na nią grzywny lub obniżenie jej kwoty oraz o obciążenie Komisji kosztami postępowania.

7. W zaskarżonym wyroku Sąd:

— stwierdził nieważność art. 1 ust. 2 decyzji w zakresie, w jakim stwierdza on istnienie naruszenia zarzucanego Dalmine w okresie przed dniem 1 stycznia 1991 r.;

— ustalił kwotę grzywny nałożonej na Dalmine na 10 080 000 EUR;

— w pozostałej części skargę oddalił;

— obciążył każdą ze stron jej własnymi kosztami.

IV — Postępowanie przed Trybunałem

8. Wnosząca odwołanie Dalmine zwraca się do Trybunału o:

— uchylenie w całości lub w części zaskarżonego wyroku;

— stwierdzenie nieważności spornej decyzji;

— tytułem żądania ewentualnego — uchylenie lub obniżenie kwoty grzywny ustalonej w art. 4 spornej decyzji;

— ponadto, tytułem dalszego żądania ewentualnego, skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania i wydania orzeczenia przez Sąd przy uwzględnieniu orzeczenia Trybunału;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania przed Sądem i Trybunałem.

9. Komisja wnosi do Trybunału o odrzucenie odwołania jako częściowo niedopuszczalnego, a w każdym razie, oddalenie go jako całkowicie bezzasadnego i obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami.

V — Zarzuty wnoszącej odwołanie i argumenty stron

10. Wnosząca odwołanie podnosi dziesięć zarzutów, które można połączyć w cztery grupy:

— dwa zarzuty dotyczą uchybień procesowych;

— trzy zarzuty odnoszą się do uchybień dotyczących stwierdzenia naruszenia wskazanego w art. 1 decyzji;

— trzy zarzuty odnoszą się do uchybień dotyczących stwierdzenia naruszenia wskazanego w art. 2 tej decyzji;

— wreszcie dwa zarzuty dotyczą kwoty grzywny.

11. Trzy pierwsze zarzuty są prawie niezależne. Zarzuty czwarty i piąty, zarzuty szósty, siódmy i ósmy oraz zarzuty dziewiąty i dziesiąty są ze sobą ściśle związane. Poniżej zbadam poszczególne zarzuty pogrupowane w taki właśnie sposób.

A — *Zarzut pierwszy: niezgodność z prawem pytań postawionych przez Komisję w trakcie dochodzenia*

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu

12. W dniach 13 lutego i 22 kwietnia 1997 r. Komisja zażądała od wnoszącej odwołanie informacji dotyczących w szczególności zarzucanego udziału Dalmine w niedozwolonych praktykach, a w szczególności w porozumieniach dotyczących respektowania rynków krajowych oraz porozumień cenowych. Dalmine nie zadośćuczyniła temu żądaniu w pełni.

13. W dniu 12 czerwca 1997 r. Komisja ponownie zażądała od Dalmine dostarczenia wymaganych informacji. Będąc zdania, że odpowiedzi Dalmine były nadal niepełne, Komisja wydała w dniu 6 października 1997 r.[4] decyzję, w której wezwała ją do przedstawienia żądanych informacji w terminie trzydziestu dni pod rygorem nałożenia okresowej kary pieniężnej. Dalmine wniosła do Sądu skargę przeciwko tej decyzji. Skarga ta została uznana za niedopuszczalną[5].

14. Następnie Dalmine ponownie podważyła przed Sądem ważność ww. decyzji, podnosząc, że jakoby zmusiła ją ona do samooskarżenia, co wyrządziło jej szkodę.

15. W ocenie podnoszonego zarzutu Sąd najpierw potwierdził, przywołując orzeczenia w wyrokach w sprawach Orkem przeciwko Komisji[6] oraz Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji[7], że prawo do zachowania milczenia przysługuje przedsiębiorstwu będącemu adresatem decyzji w sprawie żądania przedstawienia informacji w rozumieniu art. 11 ust. 5 rozporządzenia nr 17[8] w zakresie, w jakim jest ono pod rygorem nałożenia okresowej kary pieniężnej zobowiązane do udzielenia odpowiedzi prowadzących do przyznania, że doszło do naruszenia (pkt 45 zaskarżonego wyroku).

16. Sąd przypomniał następnie, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem[9] przedsiębiorstwa nie są zobowiązane do przedstawienia odpowiedzi mającej zadośćuczynić zwykłemu żądaniu informacji na podstawie art. 11 ust. 5 rozporządzenia nr 17. Nie mogą wobec tego twierdzić, że ich prawo do nieprzedstawiania obciążających je dowodów zostało naruszone wskutek tego, że z własnej woli odpowiedziały na takie żądanie (pkt 46 zaskarżonego wyroku).

17. Nie rozpatrzywszy kwestii, czy podnoszony zarzut może zostać uznany za dopuszczalny, Sąd ograniczył się do stwierdzenia, że zaskarżona decyzja może być dotknięta bezprawnością wyłącznie w zakresie, w jakim pytania będące przedmiotem decyzji z dnia 6 października 1997 r. doprowadziły Dalmine do przyznania, że doszło do naruszeń wskazanych w zaskarżonej decyzji. Choć zaś Komisja przedstawiła w swym wstępnym żądaniu z dnia 22 kwietnia 1997 r. długą listę pytań, skierowane do Dalmine w decyzji z dnia 6 października 1997 r. pytania dotyczyły jedynie przedstawienia dokumentów oraz informacji o charakterze całkowicie obiektywnym, a zatem nie mogły

4 — C(1997) 3036, IV 35.860, niepublikowana.

5 — Postanowienie Sądu z dnia 24 czerwca 1998 r. w sprawie T-596/97 Dalmine przeciwko Komisji, Rec. str. II-2383.

6 — Wyrok z dnia 18 października 1989 r. w sprawie 374/87, Rec. str. 3283, pkt 35.

7 — Wyrok z dnia 20 lutego 2001 r. w sprawie T-112/98, Rec. str. II-729, pkt 67.

8 — Rozporządzenie Rady z dnia 6 lutego 1962 r., pierwsze rozporządzenie wprowadzające w życie art. [81] i [82] traktatu (Dz.U. 1962, 13, str. 204).

9 — Sąd odsyła w tym miejscu do swego wyroku z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 Cimenteries CBR i in. przeciwko Komisji, zwanego wyrokiem w sprawie „Cement", Rec. str. II-491, pkt 734.

doprowadzić Dalmine do przyznania, że doszło do naruszenia (pkt 47 zaskarżonego wyroku).

2. Argumenty wnoszącej odwołanie

18. W opinii wnoszącej odwołanie Sąd błędnie zastosował prawo i naruszył prawo do obrony, uznając za zgodne z prawem pytania postawione przez Komisję w trakcie dochodzenia. W ten sposób naruszone zostało jej prawo do niezmuszania jej do przyczyniania się do samooskarżenia. Na potwierdzenie swego twierdzenia wnosząca odwołanie odsyła do pytania pierwszego lit. d), powtórzonego w załączniku I do decyzji Komisji z dnia 6 października 1997 r. [10]. Jej zdaniem, odpowiadając na to pytanie niewątpliwie dokonałaby ona samooskarżenia.

19. Wnosząca odwołanie dodatkowo wskazała na rozprawie, że zarzut ten nie powinien podlegać ocenie w drodze automatycznego odesłania do ustalonego orzecznictwa w formie takiej, w jakiej Sąd streścił je jeszcze w swym ww. wyroku w sprawie Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji. Okoliczności faktyczne, które uwarunkowały również sentencję tego ostatniego wyroku, znacznie różnią się od okoliczności stanowiących podstawę niniejszej sprawy.

3. Odpowiedź Komisji

20. Komisja zwraca uwagę na fakt, że przesłanka, na której opiera się rozumowanie wnoszącej odwołanie, jest błędna. Pytanie pierwsze, do którego nawiązuje Dalmine, rzeczywiście zostało ponownie przedstawione w lit. d) załącznika I do decyzji z dnia 6 października 1997 r. Wnosząca odwołanie nie była jednak zobowiązana do udzielenia na nie odpowiedzi, co wynika z art. 1 sentencji decyzji [11].

21. Wobec braku ciążącego na Dalmine obowiązku udzielenia odpowiedzi na to pytanie Sąd mógł słusznie stwierdzić, że nie mogło dojść do naruszenia praw strony.

22. Komisja dodaje zresztą, że Dalmine nigdy nie udzieliła odpowiedzi na wspomniane pytanie pierwsze lit. d).

10 — To pierwsze pytanie lit. d) brzmi następująco: „Prosimy o podanie, odnośnie spotkań, co do których nie odnaleźliście Państwo odnośnych dokumentów, celu tych spotkań, przyjętych decyzji, rodzaju dokumentów otrzymanych przed takimi spotkaniami i po nich, podziałów rynków (»sharing keys«) omówionych lub ustalonych według obszarów geograficznych i ich okresu obowiązywania (Target Price-TP, Winning Price-WP, Proposal Price-PP, Rock Bottom Price-RBP)".

11 — Sentencja decyzji brzmiała: „Artykuł 1. Dalmine zobowiązana jest do przedstawienia informacji, których zażądano w pytaniach nr 1 lit. b), nr 3 lit. b) i nr 8, sformułowanych w załączniku I tej decyzji, w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego żądania".

4. Ocena

23. Prawo osoby fizycznej lub prawnej, w stosunku do której prowadzone jest dochodzenie w sprawie ewentualnych naruszeń reguł konkurencji ustanowionych w traktacie WE, do tego, by nie była zmuszona do samooskarżenia, należy do zasad zapewniających uczciwy przebieg postępowania, podczas którego należy przestrzegać prawa do obrony.

24. Trybunał i Sąd wyraźnie to potwierdziły w swym wyżej przytoczonym orzecznictwie.

25. Zasadniczym elementem tej zasady uczciwego przebiegu postępowania jest to, że nikt nie może być *zmuszony* [12] do samooskarżenia. Jeśli taki przymus nie ma miejsca, strona, przeciwko której toczy się dochodzenie, jest w stanie samodzielnie zadecydować, czy i w jaki sposób udzieli odpowiedzi na stawiane jej pytania.

26. Podejmując taką decyzję, strona ta może kierować się bardzo różnorodnymi względami, takimi jak pozytywne i ujemne strony podjęcia współpracy z Komisją w dalszym dochodzeniu, jakość przemawiających przeciwko niej poszlak, a co za tym idzie, jej oczekiwań dotyczących wyników dochodzenia.

27. Jeśli brak jest tej swobody oceny, ponieważ zainteresowany zobowiązany jest udzielić odpowiedzi na postawione mu pytania, wówczas treść tych pytań jest determinująca dla rozstrzygnięcia, czy zakaz przymusu samooskarżenia był przestrzegany czy nie.

28. Ów drugi etap, który mógłby w niniejszej sprawie zobowiązywać do bardziej dogłębnego zbadania treści pytania pierwszego lit. d), zawartego w załączniku I do decyzji z dnia 6 października 1997 r., w ogóle nie wchodzi w rachubę w ramach oceny tego pierwszego zarzutu.

29. Artykuł 1 sentencji tej decyzji zawiera bowiem wyczerpujący zestaw pytań, na które Dalmine była zobowiązana udzielić odpowiedzi. Pytanie pierwsze lit. d) w nim nie figuruje.

30. Dalmine mogła więc udzielić lub nie odpowiedzi na to pytanie. Wybrała to ostatnie rozwiązanie.

31. Wynika z tego, że zarzut jest całkowicie bezzasadny: przymus nie miał miejsca i Dalmine nie udzieliła odpowiedzi, która mogłaby zostać uznana za samooskarżenie.

12 — Wyróżnienie własne.

32. Jeśli, jak wnosząca odwołanie dała do zrozumienia podczas rozprawy, zarzut ma szersze znaczenie i skutkowałby tym, że zakazem stawiania pytań prowadzących do samooskarżenia objęte byłyby również pytania, na które zainteresowana strona nie jest zobowiązana udzielić odpowiedzi, prowadziłoby to w skrajnych przypadkach do dość absurdalnej sytuacji polegającej na tym, że organ prowadzący dochodzenie nie miałby odtąd możliwości zażądania dobrowolnych zeznań zainteresowanej strony, nawet jeśli pozostałe dowody są przygniatające.

33. Tak rozszerzona interpretacja zarzutu — o ile można przyjąć, że jest możliwa, albowiem dotycząca tego punktu argumentacja wnoszącej odwołanie nie była ani jasna, ani precyzyjna — nie poszerza możliwości uznania go za zasadny.

B — *Zarzut drugi: naruszenie i błędne zastosowanie prawa wspólnotowego oraz naruszenie prawa do obrony w takim zakresie, w jakim dokument „Klucz podziału" został uznany za dopuszczalny i wykorzystany jako dowód*

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu

34. Wnosząca odwołanie twierdziła w pierwszej instancji, że dokument „Klucz podziału" jest niedopuszczalny jako dowód naruszeń, o których mowa w art. 1 i 2 zaskarżonej decyzji z tego powodu, iż Komisja nie ujawniła tożsamości autora tego dokumentu ani pochodzenia tego dokumentu. Wobec braku tych informacji autentyczność i moc dowodowa tego materiału obciążającego muszą być oceniane z ostrożnością (pkt 67 zaskarżonego wyroku).

35. W zaskarżonym wyroku Sąd, powołując się na zasadę swobody oceny dowodów, która — według utrwalonego orzecznictwa — ma pierwszeństwo w prawie wspólnotowym [13], wyciągnął wniosek, że choć argumenty Dalmine mogą okazać się istotne dla oceny wiarygodności, a zatem i mocy dowodowej dokumentu „Klucz podziału", nie można uznać, że dowód z tego dokumentu jest niedopuszczalny (pkt 72 i 73 zaskarżonego wyroku).

36. W pierwszej instancji wnosząca odwołanie zarzuciła następnie wykorzystanie protokołów z przesłuchań byłych dyrektorów Dalmine, sporządzonych w ramach innego niż prowadzone w niniejszej sprawie przez Komisję postępowania karnego. Zdaniem

13 — Sąd przytacza w tym miejscu opinię sędziego B. Vesterdorfa, pełniącego funkcję rzecznika generalnego w sprawie T-1/89 Rhône-Poulenc przeciwko Komisji (wyrok Sądu z dnia 24 października 1991 r. , Rec. str. II-867), a także wyroki z dnia 23 marca 2000 r.: w sprawach połączonych C-310/98 i C-406/98 Met-Trans i Sagpol, Rec. str. I-1797, pkt 29 i z dnia 7 listopada 2002 r. w sprawach połączonych T-141/99, T-142/99, T-150/99 i T-151/99 Vela i Tecnagrind przeciwko Komisji, Rec. str. II-4547, pkt 223.

wnoszącej odwołanie protokoły te nie są dopuszczalne jako środek dowodowy. Na poparcie swych twierdzeń Dalmine przywołuje wyrok w sprawie Banki hiszpańskie [14], który może jej zdaniem zostać przez analogię zastosowany w niniejszej sprawie (pkt 76 i 77 zaskarżonego wyroku).

37. Sąd odrzuca powołanie się na wyrok w sprawie Banki hiszpańskie, stwierdzając, że wyrok ten dotyczy wykorzystania przez władze krajowe informacji zebranych przez Komisję w trybie art. 11 rozporządzenia nr 17. Sytuacja ta uregulowana jest w art. 20 rozporządzenia nr 17. Dlatego też kwestia przekazania przez Komisję tych informacji władzom krajowym i wykorzystania ich przez nią w charakterze dowodów podlega prawu wspólnotowemu (pkt 84 i 85 zaskarżonego wyroku).

38. Natomiast legalność przekazania Komisji przez właściwe władze krajowe informacji zebranych przy zastosowaniu krajowego prawa karnego podlega, co do zasady, prawu krajowemu regulującemu prowadzenie danych dochodzeń krajowych. Kwestia ta powinna zatem być rozpatrywana przez sędziego krajowego [15]. Z argumentacji Dalmine nie wynika, że podniosła ona przed właściwym sądem włoskim kwestię legalności wykorzystania przedmiotowych protokołów na poziomie wspólnotowym; nie przedstawiła ona również dowodów mogących wykazać, że wykorzystanie to było sprzeczne z mającym zastosownie prawem włoskim (pkt 86 i 87 zaskarżonego wyroku).

39. Sąd kończy swe rozważania, stwierdzając, że argumenty Dalmine dotyczą wyłącznie mocy dowodowej tych protokołów, nie zaś ich dopuszczalności w niniejszym postępowaniu (pkt 90 zaskarżonego wyroku).

2. Argumenty wnoszącej odwołanie

40. Argumenty wnoszącej odwołanie dotyczą faktu, że, kolejno, uznano za dopuszczalne jako dowody dokument „Klucz podziału" i protokoły z przesłuchań byłych dyrektorów Dalmine.

41. Na poparcie pierwszego zarzutu wnosząca odwołanie podnosi, że dokument „Klucz podziału" jest anonimowy z dwóch

14 — Wyrok z dnia 16 lipca 1992 r. w sprawie C-67/91 Asociación española de Banca Privada i in., zwany wyrokiem w sprawie „Banki hiszpańskie", Rec. str. I-4795, pkt 35 i nast.

15 — Sąd dodaje, że, w ramach rozpatrywania skargi wniesionej na podstawie art. 230 WE, sędzia wspólnotowy nie jest właściwy do dokonywania kontroli legalności, z punktu widzenia prawa krajowego, aktu ustanowionego przez władze krajowe. Sąd odsyła w tym zakresie, przez analogię, m.in. do wyroku z dnia 3 grudnia 1992 r. w sprawie C-97/91 Oleificio Borelli przeciwko Komisji, Rec. str. I-6313, pkt 9.

względów: nie ujawniono tożsamości tego, kto przekazał dokument Komisji, nieznany jest także jego autor i okoliczności jego sporządzenia.

42. Powołując się na orzecznictwo w sprawach Tordeur i in.[16], Vela i Tecnagrind przeciwko Komisji oraz Met-Trans i Sagpol[17], wnosząca odwołanie utrzymuje, że Sąd powinien był uznać ten dokument za niedopuszczalny.

43. Wnosząca odwołanie podkreśla następnie, że aby anonimowy dokument został uznany za dopuszczalny jako środek dowodowy, należało przynajmniej zbadać jego znaczenie dla sprawy i wiarygodność. Jednak nawet i w takim przypadku taki dokument mógłby co najwyżej stanowić podstawę wszczęcia dochodzenia, lecz nie może zostać wykorzystany jako dowód zarzucanego naruszenia ustanowionych w samym traktacie WE reguł konkurencji.

44. Dalmine podkreśla w tym względzie, że zaskarżony wyrok zawiera sprzeczność ze względu na to, iż z jednej strony Sąd twierdzi, że argumenty Dalmine mogą mieć znaczenie z punktu widzenia oceny wiarygodności wspomnianego dokumentu, z drugiej jednak strony nie dokonuje takiej oceny istoty sprawy.

16 — Wyrok z dnia 3 października 1985 r. w sprawie 232/84, Rec. str. 3223.

17 — Wyżej wymienione w przypisie 13.

45. Zdaniem wnoszącej odwołanie Sąd powinien był wreszcie sprawdzić, czy rzeczywiście istniały bezwzględne przyczyny, dla których Komisja nie ujawniła tożsamości informatora.

46. Odnośnie do drugiego zarzutu wnosząca odwołanie twierdzi w pierwszej kolejności, że Komisja winna była w możliwie krótkim terminie powiadomić ją o tym, iż jest w posiadaniu wspomnianych protokołów. Niepoinformowanie jej o tym stanowi naruszenie ustanowionej w art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwanej dalej „EKPC") i rozwiniętej przez Europejski Trybunał Praw Człowieka zasady prawa do rzetelnego procesu sądowego.

47. Wnosząca odwołanie twierdzi w drugiej kolejności, że o ile Sąd rzeczywiście odniósł się do kwestii, czy protokoły znalazły się w posiadaniu Komisji zgodnie z prawem, o tyle nie udzielił odpowiedzi na zasadnicze pytanie dotyczące tego, czy takie dokumenty mogły zostać wykorzystane przez Komisję w ramach jej własnego dochodzenia. Dalmine stoi na stanowisku, że Komisja mogła wykorzystać te dokumenty jedynie w charakterze poszlak, a nie dowodów zaistnienia naru-

szenia, którego miała się dopuścić [18]. W tym względzie Dalmine podkreśla również, że wymienione dokumenty stanowią akty o charakterze tymczasowym i że ich wiarygodność nie była jeszcze ustalona w ramach postępowania karnego, do celów którego zostały sporządzone.

3. Argumenty Komisji

48. W przedmiocie pierwszego zarzutu Komisja podważa twierdzenie, zgodnie z którym Sąd powinien był uznać dokument „Klucz podziału" za niedopuszczalny. To twierdzenie wnoszącej odwołanie zupełnie nie znajduje potwierdzenia w orzecznictwie, na które się powołała.

49. W szczególności z pkt 29 wyroku w sprawie Met-Trans i Sagpol [19] nie można wywieść żadnego argumentu przemawiającego za twierdzeniem, zgodnie z którym środki dowodowe uznane za niedopuszczalne w prawie proceduralnym państw członkowskich nie mogą być uznane za dopuszczalne na szczeblu Wspólnoty. Nawet gdyby to twierdzenie było prawdziwe, a takim nie jest, „podobne postępowanie", jakie należałoby wziąć pod uwagę w celu oceny dopuszczalności środków dowodowych w postępowaniach prowadzonych przez Komisję w dziedzinie konkurencji, nie powinno z pewnością dotyczyć prawa karnego procesowego pojedynczego państwa członkowskiego, lecz co najmniej prawa karnego procesowego i materialnego *różnych* państw członkowskich.

50. W odpowiedzi na twierdzenie, zgodnie z którym, zanim Sąd uznał dokument „Klucz podziału" za dopuszczalny i nadający się do wykorzystania, powinien był przynajmniej rozpatrzyć argumenty wnoszącej odwołanie dotyczące jego wiarygodności, Komisja oponuje, że wnosząca odwołanie wcale nie podniosła tych argumentów w postępowaniu w pierwszej instancji. Nie może zatem zarzucać Sądowi, że nie dokonał oceny co do istoty wiarygodności tego dokumentu.

51. W tym względzie Komisja nadmienia, że w dwóch toczących się równolegle w pierwszej instancji postępowaniach wiarygodność dokumentu „Klucz podziału" została wyraźnie zakwestionowana [20].

18 — W tym względzie wnosząca odwołanie przywołuje przez analogię ww. w przypisie 14 wyrok w sprawie Banki hiszpańskie. Z wyroku tego wynika zasada, zgodnie z którą organ będący w posiadaniu danych nie może ich wykorzystać do innych celów niż te, dla których je zebrał. Jeśli zostały one przekazane innym władzom, te ostatnie mogą wykorzystać je jedynie w charakterze wskazówek, które mogą zostać wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o wszczęciu lub nie procedury dochodzeniowej. Dane te winny jednak pozostać w sferze władz krajowych. Nie mogą zatem zostać wykorzystane jako dowody (pkt 37, 39, 42 i 53 ww. wyroku).

19 — W szczególności chodzi w tym miejscu o fragment, że „[…] wobec braku wspólnotowych uregulowań prawnych pojęcia dowodu wszystkie środki dowodowe przyjmowane w podobnych postępowaniach przez systemy prawa procesowego państw członkowskich są zasadniczo dopuszczalne".

20 — Wyroki z dnia 8 lipca 2004 r.: w sprawie T-44/00 Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-2223, pkt 94 i w sprawach połączonych T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00 JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-2501, pkt 274.

52. Sąd stwierdził w tym względzie, że „wiarygodność tego dokumentu jest na pewno mniejsza z racji tego, że okoliczności jego powstania są w znacznym stopniu nieznane, a wypowiedzi Komisji w tym względzie nie można zweryfikować” [21]. Mimo to „dokument »Klucz podziału« zachowuje pewną wartość dowodową na poparcie, w ramach zbioru zgodnych poszlak zebranego przez Komisję, niektórych zasadniczych twierdzeń znajdujących się w oświadczeniach p. Verluki w sprawie istnienia porozumienia o podziale rynków dotyczącego rur OCTG bez szwu” [22].

53. W przedmiocie argumentu wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym Sąd popełnił błąd, nie sprawdzając, czy istniały bezwzględne przyczyny, dla których Komisja nie ujawniła tożsamości informatora, Komisja stwierdza, że Trybunał odrzucił już ten argument w wyroku w sprawie Adams przeciwko Komisji [23].

54. W przedmiocie drugiego zarzutu Komisja zauważa, że twierdzenie, zgodnie z którym powinna była ona natychmiast poinformować wnoszącą odwołanie o tym, że weszła w posiadanie rozpatrywanych protokołów, jest całkowicie pozbawione podstawy prawnej. Takiej podstawy nie można również wywieść z EKPC ani z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

55. Co do reszty, zgodnie z obowiązującymi wspólnotowymi regulacjami prawnymi wnosząca odwołanie ma dostęp do akt sprawy od momentu wysłania pisma w sprawie przedstawienia zarzutów lub natychmiast po tym wysłaniu. Stanowi to wystarczającą gwarancję poszanowania prawa do obrony. Wnosząca odwołanie nie potrafiła uzasadnić, dlaczego jej prawo do obrony miałoby zostać naruszone przez to, że zapoznała się z tymi protokołami nie przed otrzymaniem pisma w sprawie zarzutów, lecz dopiero w momencie jego otrzymania.

56. Odnośnie do drugiego twierdzenia wnoszącej odwołanie Komisja podtrzymuje, że skoro zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 17 może ona uzyskiwać wszelkie niezbędne informacje od rządów i właściwych władz państw członkowskich, może też je wykorzystywać.

57. Sąd słusznie zresztą stwierdził, że ani on ani Komisja nie są właściwe do kontrolowania legalności pochodzenia takich informacji w świetle właściwego krajowego prawa procesowego [24]. Ocena ta należy do właściwych sądów krajowych.

21 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 274.

22 — Ibidem, pkt 288.

23 — Wyrok z dnia 7 listopada 1985 r. w sprawie 145/83, Rec. str. 3539, pkt 35.

24 — Punkt 86 zaskarżonego wyroku.

58. Tymczasem, jak podnosi Sąd [25], w pierwszej instancji wnosząca odwołanie nie przedstawiła żadnego argumentu, z którego by wynikało, że kwestia legalności przekazania i wykorzystania przedmiotowych protokołów z przesłuchań na szczeblu wspólnotowym została wniesiona przed właściwy sąd włoski.

4. Ocena

59. W kwestii pierwszej części tego zarzutu wystarczy odesłać do mojej opinii w sprawie Salzgitter Mannesmann, wszczętej jako sprawa Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji [26].

60. W pkt 50–70 tej opinii zbadałem i odrzuciłem analogiczne, choć przedstawione w sposób trochę bardziej wyczerpujący, argumenty podniesione przez wnoszącą odwołanie w tamtej sprawie przeciwko dopuszczalności dokumentu „Klucz podziału".

61. Moim zdaniem tok rozumowania, który wówczas przyjąłem, można w całości zastosować do argumentów podniesionych przez Dalmine na poparcie pierwszej części jej zarzutu.

62. Nie jest też konieczne, bym więcej czasu poświęcał drugiej części tego zarzutu.

63. Podobnie jak Sąd w pkt 83 zaskarżonego wyroku nie mogę znaleźć w mającym znaczenie dla niniejszej sprawy prawie wspólnotowym żadnego punktu zaczepienia dla pierwszego argumentu wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym Komisja winna była tuż po wejściu w posiadanie przedmiotowych protokołów poinformować ją o tym fakcie.

64. Moim zdaniem nie ma też powodu, by pojmować zasadę prawa do rzetelnego procesu w taki sposób, aby można z niej było wyprowadzić sugerowany przez wnoszącą odwołanie jako rzekomo ciążący na Komisji wymóg. Jeśli Komisja, jako organ prowadzący dochodzenie, byłaby zobowiązana do przedstawienia — w pierwszej fazie tego dochodzenia — domniemanym sprawcom naruszenia informacji mogących stanowić podstawę domniemania zaistnienia naruszenia reguł konkurencji ustanowionych w traktacie, tego rodzaju zobowiązanie mogłoby znacząco utrudnić lub wręcz uniemożliwić dalsze prowadzenie i zakończenie dochodzenia.

65. Przedsiębiorstwa, których sprawa dotyczy, mogłyby wówczas, jeszcze w początkowej fazie dochodzenia, podjąć niezbędne

25 — Punkt 87 zaskarżonego wyroku.

26 — Sprawa C-411/04 P, zawisła przed Trybunałem.

kroki w celu uniemożliwienia zebrania przez Komisję środków dowodowych [27].

66. Drugi argument jest nieco bardziej złożony.

67. Wnosząca odwołanie zasadniczo utrzymuje, że badając, czy te protokoły są dopuszczalne i czy mogą być wykorzystane w charakterze dowodów, Sąd nie powinien był ograniczyć się do kwestii dotyczącej tego, zgodnie z jakim prawem i jaki sędzia powinien przeprowadzić ocenę legalności przekazania Komisji tego materiału zebranego w ramach krajowego postępowania karnego oraz wykorzystania tego materiału w charakterze dowodu zarzucanego naruszenia.

68. Sąd powinien był również zastanowić się, czy materiał, który Komisja otrzymała od władz krajowych, i z punktu widzenia którego może zaistnieć domniemanie, że nie został przekazany zgodnie z prawem, jest, jako taki, dopuszczalny i czy może on zostać wykorzystany w charakterze dowodu.

69. W tym względzie wnosząca odwołanie powołuje się na wielokrotnie wcześniej przytaczany wyrok w sprawie Banki hiszpańskie i przez analogię twierdzi, że informacje otrzymane przez Komisję od władz krajowych mogą być wykorzystane wyłącznie na szczeblu wewnętrznym i to w charakterze poszlak wskazujących na możliwość zaistnienia naruszenia, jak ma to — zgodnie z tym wyrokiem — miejsce w przypadku informacji przekazanych władzom krajowym przez Komisję.

70. Moim zdaniem to pomysłowe rozumowanie nie może zostać zakończone powodzeniem, ponieważ pomija fakt, że ww. wyrok Trybunału oparty jest na systemowej analizie kompetencji Komisji w zakresie zbierania informacji, zakresu tych kompetencji i interesów zainteresowanych stron, których Komisja powinna bronić w ramach korzystania ze swych kompetencji. Na tej podstawie Trybunał doszedł do wniosku, że wykorzystanie informacji przekazanych przez Komisję władzom krajowym może podlegać ograniczeniom.

71. Natomiast, jak słusznie wskazał Sąd w pkt 86 zaskarżonego wyroku, wyłącznie sędzia krajowy może na podstawie stosowanego prawa krajowego udzielić odpowiedzi na pytania o to, czy dana władza krajowa może dostarczyć Komisji informacji, jakim ograniczeniom i wymogom powinno podlegać wykorzystanie tego materiału przez Komisję i czy może on zostać ujawniony.

72. Wynika z tego, że jeśli Komisja zwraca się zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 17 do krajowych władz o informacje, może zakładać, że — o ile będzie to możliwe

27 — Również do tego nawiązuje Sąd w pkt 83 in fine zaskarżonego wyroku.

i konieczne — będzie mogła wykorzystać te informacje w charakterze dowodów, jeżeli władze krajowe nie poddały wykorzystania tych informacji ograniczeniom i wymogom opartym na prawie krajowym. Informacje te są zatem, z zastrzeżeniem ograniczeń i wymogów nałożonych na nie przez właściwe władze krajowe, dopuszczalne i mogą zostać wykorzystane w charakterze dowodów.

73. Nie jest to sprzeczne z prawem pozwanych do rzetelnego procesu. Nadal dysponują oni możliwością wykazania — i to dwukrotnie, zarówno przed Komisją, jak i przed Sądem — że informacja została przekazana z naruszeniem prawa krajowego lub że jej wykorzystanie niesłusznie nie podlega określonym wymogom i ograniczeniom.

74. Tego rodzaju tok rozumowania powinien jednak opierać się na działaniach podjętych uprzednio przed sądem krajowym właściwym do dokonywania wykładni danego prawa krajowego oraz na orzecznictwie krajowym.

75. Nie wystarczy zatem samo powołanie się na prawo krajowe, aby oprzeć na nim zarzut niedopuszczalności danej informacji pochodzenia krajowego jako dowodu. Byłoby to bowiem równoznaczne z automatycznym stwierdzeniem niedopuszczalności danego dowodu bądź zobowiązywałoby sędziego wspólnotowego do dokonania oceny, do czego nie jest on właściwy.

76. Ponieważ z akt niniejszej sprawy w pierwszej instancji nie wynika, że wnosząca odwołanie podjęła jakiekolwiek działania przed właściwym sędzią krajowym, mające na celu dokonanie przezeń kontroli legalności przekazania i wykorzystania przez Komisję przedmiotowych protokołów, oraz że nie zachodzą żadne szczególne okoliczności, z których mogłoby wynikać, iż to wykorzystanie jest sprzeczne z mającym zastosowanie prawem włoskim, Sąd mógł stwierdzić, że protokoły te są dopuszczalne, i że można je wykorzystać jako dowody naruszenia.

77. Druga część tego zarzutu powinna w związku z tym również zostać oddalona jako bezzasadna.

C — *Zarzut trzeci: naruszenie art. 81 WE ze względu na zawarcie w spornej decyzji uzasadnienia wykraczającego poza zakres zarzutów przedstawionych wnoszącej odwołanie*

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu

78. W pierwszej instancji wnosząca odwołanie zakwestionowała okoliczność, że decyzja wskazuje na pewne okoliczności

faktyczne, które niewątpliwie nie mają nic wspólnego ze stwierdzonymi naruszeniami, mogą jednak wyrządzić jej szkodę, takie jak stwierdzenia odnośnie do reguł konkurencji dotyczących rynków niewspólnotowych oraz ustalania cen [28], całkowicie niezwiązane z naruszeniami stwierdzonymi w art. 1 i 2 spornej decyzji.

79. W pkt 134 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził „że brak jest przepisu prawa, który pozwalałby adresatowi decyzji na podważenie, w trybie skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 230 WE, elementów jej uzasadnienia, chyba że uzasadnienie to rodzi wiążące skutki prawne mające wpływ na jej interesy [29]. W zasadzie uzasadnienie decyzji nie może wywoływać takich skutków. W niniejszej sprawie skarżąca nie wykazała, w jaki sposób zaskarżone uzasadnienie mogłoby wywołać skutki mogące zmienić jej sytuację prawną".

2. Argumenty wnoszącej odwołanie

80. Na poparcie tego zarzutu wnosząca odwołanie podnosi zasadniczo jeden argument polegający na tym, że w pkt 134 zaskarżonego wyroku Sąd niesłusznie nie uwzględnił art. 21 ust. 2 rozporządzenia nr 17. Zgodnie z tym przepisem Komisja mogła i powinna była ograniczyć się do opublikowania wyłącznie istotnej treści decyzji, biorąc pod uwagę uzasadniony interes przedsiębiorstw polegający na ochronie ich tajemnic handlowych.

3. Argumenty Komisji

81. W opinii Komisji Sąd słusznie stwierdził, że, z jednej strony, adresat decyzji nie może podważyć w trybie skargi o stwierdzenie nieważności, niektórych elementów jej uzasadnienia, chyba że uzasadnienie to rodzi wiążące skutki prawne mające wpływ na jej interesy, i że, z drugiej strony, Dalmine nie wykazała, w jaki sposób zaskarżone uzasadnienie mogłoby wywołać skutki mogące zmienić jej sytuację prawną.

4. Ocena

82. Nie można przyjąć tego zarzutu. Jeśli wnosząca odwołanie wyraża sprzeciw wobec przedstawienia w decyzji pewnych okoliczności faktycznych, które ocenia jako niemające znaczenia dla stwierdzenia naruszenia

28 — Wnosząca odwołanie odnosi się w tym względzie do pkt 54–61, 70–77, 121 i 122 decyzji.

29 — Sąd odsyła w tym miejscu do swego wyroku z dnia 22 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-125/97 i T-127/97 Coca-Cola przeciwko Komisji, Rec. str. II-1733, pkt 77 i 80–85.

przez Komisję, nie może, zgodnie z tym, co słusznie stwierdza Sąd, podważyć jej w trybie skargi o stwierdzenie nieważności decyzji stwierdzającej naruszenie.

83. Jeśli wnosząca odwołanie twierdzi, że ujawnienie tych okoliczności faktycznych wyrządza jej szkodę, ponieważ ujawnione są wówczas jej tajemnice handlowe, które powinny podlegać ochronie lub ponieważ naraża ją to na możliwość podniesienia roszczeń odszkodowawczych ze strony osób trzecich, może zwrócić się do Komisji o uwzględnienie tego przy publikacji decyzji w Dzienniku Urzędowym [30].

84. Jeśli wnosząca odwołanie uzna jednak, że decyzja, taka jak opublikowana, wyrządza jej szkodę, może na tej podstawie wystąpić do Sądu o odszkodowanie w trybie art. 288 akapit drugi WE, o ile spełnia wymogi wniesienia takiej skargi. Nie muszę zatem poświęcać więcej miejsca dokonywaniu oceny tego zarzutu w ramach niniejszego odwołania.

30 — Komisja zauważa ponadto, że wnosząca odwołanie nie wniosła skargi przeciwko jej decyzji opublikowania jawnej wersji decyzji.

D — *Zarzut czwarty: naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych i brak uzasadnienia dotyczące naruszenia wskazanego w art. 1 zaskarżonej decyzji*

— *Zarzut piąty: naruszenie prawa, błędna ocena dowodów oraz brak uzasadnienia dotyczące skutków naruszenia dla wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi*

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu

85. W pierwszej instancji Dalmine podważyła art. 1 decyzji, przywołując dwa zarzuty:

— decyzja nie spełnia wynikających z art. 253 WE wymogów w zakresie uzasadnienia i w błędny sposób zastosowano w niej art. 81 WE. W szczególności, nie dokonując w sposób pogłębiony badania odnośnego rynku, Komisja nie była w stanie ocenić, czy spełnione zostały przesłanki zastosowania art. 81 ust. 1 WE, wskutek czego doszło do naruszenia tego przepisu (pkt 137 zaskarżonego wyroku);

— jej udział w naruszeniu wskazanym w art. 1 decyzji nie miał istotnego wpływu na konkurencję, w szczególności ze względu na jej ograniczoną pozycję na włoskim rynku rur OCTG standard i rur przewodowych projektowych oraz na jej niezdyscyplinowanie, jeśli chodzi o przestrzeganie reguł konkurencji (pkt 159 zaskarżonego wyroku).

86. Zarzut wymieniony w pierwszej kolejności został rozbudowany w trzech stwierdzeniach w pkt 138–141 zaskarżonego wyroku:

— Komisja nie przedstawiła danych odnoszących się konkretnie do rur OCTG standard i rur przewodowych projektowych. W swej analizie rynku oparła się na danych dotyczących dużo szerszego zakresu produktów. Z tego względu tabela znajdująca się w pkt 68 decyzji przedstawia całkowicie zafałszowany opis sytuacji na włoskim rynku rur OCTG standard. Dokonana przez Komisję analiza właściwego rynku jest zatem nieważna (pkt 138 i 139 zaskarżonego wyroku);

— choć prawdą jest, że Dalmine korzysta z dość silnej pozycji na włoskim rynku rur przewodowych projektowych, rury te stanowią zaledwie nieznaczną część rur przewodowych projektowych sprzedawanych na rynku włoskim (pkt 141 zaskarżonego wyroku).

87. W pkt 145–158 Sąd dogłębnie zbadał te argumenty.

88. Sąd dokonuje oceny pierwszego argumentu w pkt 145–151 zaskarżonego wyroku. Po streszczeniu kolejno w pkt 145 i 146 mającego znaczenie dla sprawy orzecznictwa odnoszącego się do wymogów, które powinno spełniać uzasadnienie, oraz tego dotyczącego zarzutów skierowanych przeciwko zbędnym punktom uzasadnienia, Sąd powtarza w pkt 147 utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym nie ma obowiązku wykazywania istnienia skutku szkodliwego dla konkurencji, gdy wykazane zostało istnienie porozumienia lub uzgodnionej praktyki, której celem jest ograniczenie konkurencji.

89. Sąd wskazuje następnie w pkt 148 zasadniczy element swego rozumowania: „w niniejszej sprawie, w celu stwierdzenia istnienia naruszenia wskazanego w art. 1 zaskarżonej decyzji, Komisja oparła się przede wszystkim na sprzecznym z zasadami konkurencji celu porozumienia o podziale rynków, w tym rynku niemieckiego, brytyjskiego, francuskiego i włoskiego; przedstawiła

także dowody w postaci dokumentów (zob. w szczególności motywy 62–67 zaskarżonej decyzji oraz ww. w pkt 111 wyrok w sprawie JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 173–337)" [31].

90. W pkt 149 i 151 zaskarżonego wyroku Sąd wyciąga kolejno następujące wnioski:

— w motywie 68 spornej decyzji, dotyczącym skutków tego porozumienia, zawarte zostało uzupełniające uzasadnienie istnienia naruszenia, a zatem, ścisle rzecz ujmując, motyw ten jest zbędny w ogólnej strukturze decyzji. Zakładając nawet, że Dalmine wykazałaby niewystarczający charakter tego uzasadnienia uzupełniającego, byłoby to całkowicie bezcelowe, ponieważ sprzeczny z regułami konkurencji cel porozumienia został już w niniejszej sprawie wykazany;

— biorąc pod uwagę, że Komisja nie jest zobowiązana, aby stwierdzić naruszenie art. 81 WE, do wykazania istnienia szkodliwego z punktu widzenia konkurencji skutku, jeżeli stwierdziła istnienie porozumienia mającego na celu ograniczenie konkurencji, argumenty Dalmine dotyczące skutków porozumienia są pozbawione znaczenia.

91. Sąd dokonał oceny drugiego argumentu w pkt 152–155 zaskarżonego wyroku:

— Komisja uzasadniła cel zarzucanego porozumienia, opierając się na zbiorze dowodów, *których znaczenia dla sprawy Dalmine nie podważa* [32], tj. na oświadczeniach p. Verluki, a nie wyłącznie w oparciu o jeden dowód, którego wartość dowodową Dalmine podaje w wątpliwość. Przyjmując nawet, że te argumenty Dalmine są uzasadnione, nie mogą same w sobie prowadzić do stwierdzenia nieważności decyzji (pkt 152);

— ponadto zeznania p. Biasizza zostały potwierdzone przez inne zeznania złożone przez jego współpracowników; dodatkowo, w niniejszej sprawie bezsporne jest, że p. Biasizzo był odpowiedzialny za sprzedaż produktów wymienionych w decyzji (pkt 153 i 154);

31 — Sąd odsyła w tym miejscu do swego ww. w przypisie 20 wyroku z tego samego dnia (8 lipca 2004 r.), w którym miał szczegółowo zbadać wartość dowodów w postaci dokumentów przedstawionych w pkt 62–67 uzasadnienia decyzji.

32 — Wyróżnienie własne.

— zeznania p. Biasizza są zatem wiarygodne w zakresie, w jakim potwierdzają oświadczenia p. Verluki co do istnienia porozumienia o podziale rynków krajowych (pkt 155).

92. Sąd oddalił trzeci argument, zgodnie z którym porozumienie o podziale rynków nie miało żadnego wpływu na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, stwierdzając jedynie, że porozumienie o podziale rynków we Wspólnocie — takie jak w przedmiocie niniejszej sprawy — nieuchronnie pociąga za sobą potencjalny skutek, który może się urzeczywistnić, jeśli porozumienie wejdzie w życie — w postaci spadku wielkości handlowych obrotów wewnątrzwspólnotowych [33] (pkt 156 i 157 zaskarżonego wyroku).

93. Sąd oddalił drugi zarzut przywołany w pierwszej instancji za pomocą dwóch następujących argumentów:

— Komisja wzięła pod uwagę sprzeczny z zasadami konkurencji cel porozumienia o podziale rynków, w którym Dalmine brała udział, w wyniku czego ewentualny brak dowodów w zakresie sprzecznych z zasadami konkurencji skutków indywidualnego zachowania Dalmine pozostaje bez wpływu na stwierdzenie istnienia naruszenia wskazanego w art. 1 zaskarżonej decyzji [34] (pkt 161 zaskarżonego wyroku);

— w przedmiocie twierdzenia Dalmine, że zachowała ona w praktyce swobodę działania, Sąd przypomina, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem [35], gdy przedsiębiorstwo bierze udział w spotkaniach przedsiębiorstw, które mają cel sprzeczny z zasadami konkurencji, i nie odcina się publicznie od ich przebiegu, pozwalając w ten sposób pozostałym uczestnikom kartelu zakładać, że uczestniczy w będącym skutkiem tych zebrań porozumieniu, oraz, że będzie go przestrzegać, można przyjąć, iż bierze udział w przedmiotowym kartelu (pkt 162 zaskarżonego wyroku).

2. Argumenty wnoszącej odwołanie

94. Podniesiony przez wnoszącą odwołanie zarzut czwarty składa się z czterech części.

33 — Sąd odsyła w tym miejscu do swego wyroku z dnia 28 lutego 2002 r. w sprawie T-395/94 Atlantic Container Line i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-875, pkt 79 i 90 oraz wyroku Trybunału z dnia 25 października 2001 r. w sprawie C-475/99 Ambulanz Glöckner, Rec. str. I-8089, pkt 48.

34 — Sąd odsyła w tym zakresie między innymi do ww. w przypisie 9 wyroku w sprawie Cement, pkt 1084–1088.

35 — Zobacz m.in. wyroki: z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie T-7/89 Hercules Chemicals przeciwko Komisji, Rec. str. II-1711, pkt 232; z dnia 10 marca 1992 r. w sprawie T-12/89 Solvay przeciwko Komisji, Rec. str. II-907, pkt 98, z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie T-141/89 Tréfileurope przeciwko Komisji, Rec. str. II-791, pkt 85 i 86 oraz ww. w przypisie 9 wyrok w sprawie Cement, pkt 1353.

95. W jego pierwszej części, szczegółowo przez nią przedstawionej, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi nieprawidłowe przedstawienie okoliczności faktycznych, jak również braki w uzasadnieniu istnienia naruszenia wskazanego w art. 1 decyzji.

96. Jej zdaniem argumenty podniesione w pierwszej instancji miały zasadniczo na celu — w przeciwieństwie do tego, co orzekł Sąd — podważenie faktu, iż zarzucane porozumienie wywołało na rynku właściwych produktów odczuwalne skutki, lecz głównie po to, by osłabić tezę samego istnienia tego porozumienia o podziale rynków lub, co najmniej, by ją poważnie zakwestionować.

97. Przyjmując po prostu w ww. fragmentach zaskarżonego wyroku i nie badając dowodów z dokumentów wymienionych w pkt 53, 54 i 62–67 spornej decyzji, że istnienie porozumienia o podziale rynków zostało udowodnione i uznając, że w związku z tym zwolniony jest z konieczności przeanalizowania stosunków rynkowych, na podstawie których można by ewentualnie wywieść istnienie takiego porozumienia, Sąd popełnił podwójny błąd.

98. Sąd winien był dostrzec w podniesionych przez nią w pierwszej instancji argumentach słuszny powód, aby zbadać, czy wszystkie wyraźnie przytoczone w decyzji dowody w wystarczającym stopniu świadczą o istnieniu porozumienia o podziale rynków wspólnotowych.

99. Wnosząca odwołanie wymienia kolejno następujące dowody, których Sąd jej zdaniem niesłusznie nie przeanalizował:

— oświadczenie p. Verluki (decyzja, motyw 53);

— rozmowa z BSC (decyzja, motyw 62);

— odpowiedź British Steel z dnia 31 października 1997 r. na wniosek Komisji o udzielenie informacji (decyzja, motyw 54);

— oświadczenie p. Biasizza złożone przed prokuratorem w Bergamo (decyzja, motywy 54 i 64);

— oświadczenie p. Bechera (decyzja, motyw 63);

— pisemna odpowiedź Dalmine z dnia 4 kwietnia 1997 r. na wniosek Komisji o udzielenie informacji z dnia 13 lutego 1997 r. (decyzja, motyw 65).

100. W opinii Dalmine głębsza analiza tych wszystkich dowodów winna była doprowadzić do wniosku, że w oparciu o dowody niemożliwe jest stwierdzenie istnienia porozumienia o podziale rynków wskazanego w art. 1 decyzji.

101. W drugiej części niniejszego zarzutu wnosząca odwołanie wskazuje, że niedokonana przez Sąd analiza rynków właściwych produktów we Wspólnocie winna była doprowadzić do wniosku, iż porozumienie o podziale rynków krajowych we Wspólnocie nie mogło istnieć.

102. Istnienie porozumienia o podziale rynków krajowych można jednak ewentualnie wywieść z przedstawionych w tym względzie przez wnoszącą odwołanie danych, sprzecznych z treścią tabeli umieszczonej w motywie 68 spornej decyzji i dotyczących rur przewodowych projektowych, lecz w żadnym wypadku — rur OCTG standard.

103. Należy z powyższego wnioskować, że — nawet przyjmując hipotezę, iż pomiędzy producentami europejskimi i japońskimi istniało, bez względu na jego charakter, takie porozumienie, i nawet przyjmując hipotezę, iż takie porozumienie dotyczyło rynku wspólnotowego — porozumienie to nie było realizowane, a w każdym razie nie miało żadnego wpływu na ruchy rynkowe.

104. Wnosząca odwołanie podnosi następnie, że art. 81 WE nie powinien być interpretowany i stosowany w taki sposób, iż cele zakazanego porozumienia utożsamiane są z konkretnymi skutkami tego porozumienia, nawet jeśli cele te nie zostały zrealizowane, a zatem nie mogły wywrzeć najmniejszego wpływu. Utożsamianie celu i skutków zarzucanego porozumienia może doprowadzić do wymierzenia nieproporcjonalnej kary w każdym przypadku, gdy porozumienia służące ograniczeniu konkurencji nie są realizowane, a w każdym razie nie mają znacznych skutków.

105. Opierając się na tych dwóch argumentach, wnosząca odwołanie wnosi o stwierdzenie nieważności pkt 145–155 oraz 161 i 162 zaskarżonego wyroku, wraz z wszelkimi konsekwencjami wynikającymi z tego dla spornej decyzji i nałożonej na Dalmine grzywny.

106. Zarzut piąty zawiera pojedynczy argument, polegający na tym, że skoro w swej decyzji Komisja nie udowodniła, a Sąd w zaskarżonym wyroku nie stwierdził istnienia porozumienia o podziale rynków, twierdzenie Sądu, zgodnie z którym takie porozumienie automatycznie wpłynęło na międzypaństwową wymianę handlową, jest nie do obronienia.

107. Nawet jeśli istnienie takiego porozumienia zostało wykazane — a nie zostało — Sąd winien był zweryfikować, czy rzeczywiście wywołało ono skutki

w międzypaństwowej wymianie handlowej, zwłaszcza że Sąd sam potwierdził, że skutki takie, rzeczywiste lub potencjalne, nie mogą być nieznaczące.

108. Zważywszy na to, że w spornej decyzji nie wykazano istnienia takich niebędących nieznaczącymi skutków, Sąd nie mógł stwierdzić, iż przesłanki stosowania art. 81 ust. 1 WE zostały spełnione.

3. Argumenty Komisji

109. Komisja podważa pierwszą część zarzutu czwartego, posiłkując się argumentem, zgodnie z którym w postępowaniu w pierwszej instancji Dalmine nie przedstawiła swych zarzutów przeciwko dowodom z dokumentów, za pomocą których Komisja wykazała w motywach 53 i 54 oraz 62–67 zaskarżonej decyzji istnienie porozumienia o podziale rynków.

110. Zamiast tego Dalmine skupiła swe argumenty głównie wokół zarzucanej niedopuszczalności i zarzucanego braku wiarygodności niektórych dowodów, w szczególności dokumentu „Klucz podziału" i zeznań p. Biasizza. Następnie usiłowała ona w pierwszej instancji przede wszystkim wykazać, że Komisja nie była w stanie:

— prawidłowo ocenić skutków, jakie porozumienie pomiędzy producentami miało za sobą pociągnąć z punktu widzenia konkurencji i wagi naruszenia oraz prawidłowo ocenić roli poszczególnych uczestników w jego realizacji;

— zweryfikować, czy porozumienie wywołało jakikolwiek sprzeczny z regułami konkurencji skutek, czy rzeczywiście było przestrzegane, czy wręcz było ono w stanie doprowadzić do ograniczenia lub zakłócenia konkurencji;

— zdać sobie sprawy, że Dalmine miała słabą pozycję na rynku, że rola, jaką odegrała w ramach porozumienia była ograniczona, i że korzyści, jakie mogła z niego osiągnąć, były niewielkie.

111. Ani skarga, ani replika w postępowaniu w pierwszej instancji nie zawierają jakiegokolwiek argumentu, za pomocą którego Dalmine usiłuje podważyć moc dowodową lub wiarygodność dowodów, które to argumenty przedstawia teraz sędziemu po raz pierwszy.

112. Skoro wnosząca skargę nigdy nie zwróciła się do Sądu o ich rozpatrzenie, nie może wobec tego utrzymywać, że zaskarżony wyrok zawiera błędną ocenę dowodów.

113. W oparciu o utrwalone orzecznictwo Sądu [36], zgodnie z którym strony nie mogą podnosić w postępowaniu odwoławczym tych zarzutów, których nie podniosły w pierwszej instancji, Komisja stwierdza, że zarzut ten nie jest dopuszczalny, chyba że odnosi się do zeznań p. Biasizza.

114. W świetle jednak stwierdzenia Sądu zawartego w końcowej części pkt 152, a mianowicie, iż „przyjmując nawet, że te argumenty są uzasadnione, nie mogą one same w sobie prowadzić do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji", argumenty, które podnosi wnosząca odwołanie przeciwko fragmentom zaskarżonego wyroku odnoszącym się do tych zeznań, nie mogą zostać uwieńczone powodzeniem.

115. W opinii Komisji drugi argument na poparcie tego zarzutu również nie może zostać uwzględniony, zważywszy na utrwalone i obszerne orzecznictwo Trybunału i Sądu [37], zgodnie z którym uwzględnienie konkretnych skutków (zakazanego) porozumienia jest zbędne wówczas, gdy okazuje się, że ma ono na celu zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji.

116. W przedmiocie zarzutu piątego wnoszącej odwołanie Komisja stwierdza, że Dalmine nigdy nie podważyła przed Sądem tego, iż kartel miał na celu podział rynków krajowych. W takim wypadku Sąd słusznie zatem oparł się na orzecznictwie, zgodnie z którym, w celu zastosowania art. 81 ust. 1 WE, nie jest konieczne dowiedzenie, że wewnątrzwspólnotowa wymiana handlowa rzeczywiście doznała uszczerbku, ponieważ wystarczy dowieść, iż porozumienie może potencjalnie wywołać taki skutek [38].

4. Ocena

117. Większą część pierwszego argumentu podniesionego na poparcie zarzutu czwartego należy odrzucić jako w sposób oczywisty niedopuszczalną. Ocena istoty sprawy jest uzasadniona jedynie w takim zakresie, w jakim argument ten odnosi się do pkt 152–155 zaskarżonego wyroku, w których Sąd odrzucił zarzuty podniesione przez Dalmine przeciwko zeznaniom p. Biasizza.

118. Moim zdaniem wniosek ten niepodważalnie wynika ze sprawdzenia prawdziwości ustaleń faktycznych, którego Sąd dokonał

36 — Komisja odsyła w tym miejscu do wyroków: z dnia 1 czerwca 1994 r. w sprawie C-136/92 P Komisja przeciwko Brazzelli Lualdi i in., Rec. str. I-1981, pkt 59 i z dnia 1 lipca 1999 r. w sprawie C-155/98 P Alexopoulou przeciwko Komisji, Rec. str. I-4069, pkt 40 i 41.

37 — Komisja odsyła w tym miejscu m.in. do wyroków: z dnia 27 stycznia 1987 r. w sprawie 45/85 Verband der Sachversicherer przeciwko Komisji, Rec. str. 405, pkt 39; z dnia 10 marca 1992 r. w sprawie T-14/89 Montedipe przeciwko Komisji, Rec. str. II-1155, pkt 265 i z dnia 15 września 1998 r. w sprawach połączonych T-374/94, T-375/94, T-384/94 i T-388/94 European Night Services i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-3141, pkt 136.

38 — Oprócz wyroków cytowanych w zaskarżonym wyroku Komisja wymienia ponadto m.in. wyroki: z dnia 1 lutego 1978 r. w sprawie 19/77 Miller przeciwko Komisji, Rec. str. 131 i z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawach połączonych C-215/96 i C-216/96 Bagnasco i in., Rec. str. I-135, pkt 48.

w drugim zdaniu pkt 152 zaskarżonego wyroku: „W tym przedmiocie wystarczy stwierdzić, że Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji na zbiorze dowodów dotyczących niezgodnego z prawem celu porozumienia, *których znaczenia dla sprawy Dalmine nie podważa* [39], w szczególności na zwięzłych, lecz wyraźnych oświadczeniach p. Verluki, a nie wyłącznie na jednym dowodzie, którego wartość dowodowa została podważona przez Dalmine".

119. Tymczasem z pism przedstawionych w postępowaniu w pierwszej instancji niezaprzeczalnie wynika, że Dalmine nie podważyła w toku postępowania w tej instancji istnienia porozumienia wskazanego w art. 1 decyzji Komisji, lecz podniosła, że porozumienie to nie dotyczyło wspólnotowych rynków krajowych, a zatem nie było objęte zakazem ustanowionym w art. 81 ust. 1 WE.

120. Na poparcie tego stwierdzenia Dalmine w procedurze pisemnej w postępowaniu w pierwszej instancji podniosła dwa zarzuty opierające się na:

a) niewystarczającym i wewnętrznie sprzecznym uzasadnieniu oraz naruszeniu art. 81 WE w zakresie dotyczącym analizy rynku i zachowania na rynku przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, a w szczególności roli Dalmine w tym względzie, jak również w zakresie oceny ograniczającego charakteru porozumienia zawartego w ramach klubu Europa–Japonia [40];

b) niewielkiej roli odgrywanej przez Dalmine w ramach porozumień pomiędzy producentami [41].

121. W swej wyczerpującej argumentacji na poparcie pierwszego zarzutu przedstawionej w skardze złożonej w pierwszej instancji Dalmine zarzuca Komisji nieprecyzyjne jej zdaniem zdefiniowanie właściwego rynku, co ma wynikać z tabeli zamieszczonej w motywie 68 spornej decyzji i tabeli zamieszczonej w załączniku I do tej decyzji. Komisja niesłusznie nie dokonała w nich rozróżnienia pomiędzy OCTG standard i OCTG w ogóle ani pomiędzy rurami przewodowymi projektowymi i rurami przewodowymi w ogóle [42]. Dalmine dokonuje następnie pogłębionej analizy rynku włoskiego i pozycji, jaką na nim zajmuje, i stwierdza, że Komisja nie zbadała w prawidłowy sposób faktycznego zachowania się przedsiębiorstw na specyficznych rynkach rur OCTG standard i rur przewodowych projektowych [43]. Następnie

39 — Wyróżnienie własne.

40 — Punkty 104–121 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 36–51 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

41 — Punkty 122–131 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 52–57 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

42 — Punkty 105–112 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 37–42 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

43 — Punkty 113–116 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 45–49 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

podważa wiarygodność pisemnych zeznań p. Biasizza [44]. Stwierdza wreszcie, że, w obrębie rynku wspólnotowego, sprzedawała pewne ilości rur przewodowych projektowych poza Włochami i że Komisja nie zbadała w zadowalający sposób stosunków konkurencyjnych pomiędzy rurami spawanymi i niespawanymi [45].

122. Argumenty, na których opiera się podniesiony w ostatniej kolejności zarzut, dotyczą kolejno pozycji Dalmine na poszczególnych właściwych rynkach, wynika z nich, że nie mogła ona działać w charakterze lidera na rynku, którego to elementu sporna decyzja niesłusznie nie uwzględniła [46]. Następnie, z jej zachowania na rynku wynikało, że Dalmine niezbyt skrupulatnie przestrzegała niezbyt zresztą wiążących i pociągających za sobą ograniczone skutki praktyczne zawartych porozumień. Ponadto porozumienia te nie przewidywały mechanizmu sankcji [47]. Wreszcie z punktu widzenia zmian cen porozumienia nie wyrządziły żadnej szkody konsumentom i miały drugorzędne znaczenie dla całości handlu na danych rynkach [48].

123. Z powyższych fragmentów skargi i repliki w postępowaniu w pierwszej instancji nie wynika, że Dalmine wyraźnie podważyła w nich istnienie porozumienia o podziale rynków samo w sobie, takie jak to, którego istnienie wykazano w spornej decyzji za pomocą środków dowodowych przytoczonych w jej motywach 53 i 54 oraz 62–67.

124. W zakresie, w jakim jej argumentacja podczas rozprawy zmierzała do tego, że faktu istnienia wewnątrzwspólnotowego porozumienia o podziale rynków nie można wywieść z innych dowodów przytoczonych w motywach 53 i 54 oraz 62–67 decyzji [49], wnosząca odwołanie podjęła w ten sposób próbę podniesienia nowego zarzutu [50]. Sąd słusznie nie dokonał jego oceny.

125. Wykładni zapisanej w art. 48 ust. 2 regulaminu Sądu zasady, zgodnie z którą w toku postępowania nie można podnosić nowych zarzutów, należy bowiem dokonywać w sposób zawężający [51].

44 — Punkty 117 i 118 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 50 i 51 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

45 — Punkty 119 i 120 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 48 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

46 — Punkty 122–124 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 52–55 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

47 — Punkty 125–127 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji i pkt 56 i 57 repliki w postępowaniu w pierwszej instancji.

48 — Punkty 128–131 skargi w postępowaniu w pierwszej instancji.

49 — Notatki obrończe wystąpień stron, które wnosząca odwołanie wykorzystała na rozprawie w postępowaniu w pierwszej instancji i które dołączyła do repliki w instancji odwoławczej, są w znacznej mierze identyczne z twierdzeniami zawartymi w pkt 37 lit. a) jej odwołania.

50 — Argumenty, które podnosi obecnie wnosząca odwołanie w pkt 37 lit. a) swego odwołania, przypominają w znacznej mierze swą treścią argumenty, które wnosząca odwołanie podniosła w postępowaniu w pierwszej instancji na jego późnym etapie, bo dopiero na rozprawie.

51 — Spośród obszernego orzecznictwa zacytuję wyroki Sądu: z dnia 29 lutego 1996 r. w sprawie T-547/93 Lopes przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, Rec.FP str. I-A-63 i II-185, pkt 39; z dnia 9 lipca 1997 r. w sprawie T-4/96 S przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, Rec. str. II-1125, pkt 104; z dnia 7 lutego 2001 r. w sprawie T-186/98 Inpesca przeciwko Komisji, Rec. str. II-557, pkt 33–35, a także postanowienie z dnia 21 listopada 1996 r. w sprawie T-53/96 Syndicat des producteurs de viande bovine i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1579, pkt 20–26.

126. Motywowane to jest tym, że dla prawidłowego przebiegu procesu konieczne jest, aby strona przeciwna wnoszącej odwołanie była od razu w stanie przeprowadzić w całości swą obronę przeciwko stawianym jej zarzutom. Dlatego też przedstawienie nowych zarzutów w późniejszej fazie postępowania nie jest dozwolone nawet w formie „interpretacji" skargi, z wyjątkiem ograniczonego wyjątku określonego w art. 48 ust. 2 regulaminu Sądu [52].

127. Na marginesie wspomnę, że skarżące w równolegle toczących się sprawach Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji [53] i JFE Engeneering i in. przeciwko Komisji [54] podważyły wartość dowodową środków dowodowych podniesionych przez Komisję w celu ustalenia istnienia porozumienia o podziale rynków. Odnośne jasno sformułowane zarzuty zostały szczegółowo zbadane przez Sąd [55].

128. Uważam zatem, że Sąd mógł słusznie stwierdzić w drugim zdaniu pkt 152 zaskarżonego wyroku, że Dalmine nie podważyła wartości dowodowej zbioru dowodów dotyczących celu zarzucanego porozumienia. Wynika z tego zatem, że odpowiednie części pierwszego argumentu na poparcie zarzutu czwartego zostały podniesione po raz pierwszy w instancji odwoławczej, a zatem są niedopuszczalne [56].

129. Moim zdaniem pozostała część pierwszego argumentu skierowana przeciwko uzasadnieniu, na podstawie którego Sąd odrzucił argumenty wnoszącej odwołanie przeciwko zeznaniom p. Biasizza, również jest niedopuszczalna.

130. Jak stwierdził już sam Sąd w pkt 152 zaskarżonego wyroku, nawet jeśli przyjąć, że argumenty podniesione przez Dalmine przeciwko wartości dowodowej zeznań p. Biasizza były uzasadnione, one same nie mogą doprowadzić do stwierdzenia nieważności decyzji ze względu na to, że została ona oparta na zbiorze dowodów, w szczególności na wyraźnych oświadczeniach p. Verluki.

131. Ponieważ powyżej stwierdzono, iż znaczenie dla sprawy dowodów nie zostało prawomocnie podważone w postępowaniu

52 — Zobacz podobnie już w postanowieniu Trybunału z dnia 14 lipca 1964 r. w sprawie 76/63 Prakash przeciwko Komisji, Rec. str. 721.

53 — Wyżej wymieniona w przypisie 20.

54 — Wyżej wymieniona w przypisie 20.

55 — Stwierdzenia Sądu w tym względzie były przedmiotem odwołania wniesionego do Trybunału w sprawie Salzgitter Mannesmann (poprzednio Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, Dz.U. 2004, C 273, str. 24) i w sprawach połączonych Sumitomo Metal Industries i Nippon Steel przeciwko Komisji (Dz.U. 2004, C 284, str. 9 i 10).

56 — Zobacz m.in. wyrok z dnia 2 marca 1994 r. w sprawie C-53/92 P Hilti przeciwko Komisji, Rec. str. I-667, pkt 49, ww. w przypisie 36 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Brazzelli Lualdi i in., pkt 57–60 i postanowienie z dnia 25 stycznia 2001 r. w sprawie C-111/99 P Lech-Stahlwerke przeciwko Komisji, Rec. str. I-727, pkt 25.

w pierwszej instancji, a zatem nie mogło zostać podważone w instancji odwoławczej, wynika z tego, że — o ile nawet argumenty wnoszącej odwołanie przeciwko odnośnej części zaskarżonego wyroku są zasadne — nie może to prowadzić do stwierdzenia nieważności tego wyroku. Zatem ta część pierwszego argumentu również powinna zostać uznana za niedopuszczalną [57].

132. Za pomocą drugiego argumentu podniesionego na poparcie zarzutu czwartego wnosząca odwołanie podważa jeden z klasycznych dogmatów doktryny dotyczących wykładni i stosowania art. 81 ust. 1 WE [58], a mianowicie, że nie ma potrzeby badać skutku dla konkurencji porozumienia zmierzającego poprzez swą treść do ograniczenia konkurencji pomiędzy stronami i/lub osobami trzecimi.

133. Argumentem wnoszącej odwołanie przeciwko temu orzecznictwu jest to, że nie pozwala ono lub nie pozwala w wystarczającym stopniu na zróżnicowane stosowanie, w przypadku gdy przedsiębiorstwo, które uczestniczy w tym porozumieniu, nie realizowało go lub realizowało je w ograniczonym zakresie, lub gdy jego zachowanie na rynku nie mogło w istotny sposób naruszyć konkurencyjnych stosunków na danym rynku.

134. Trybunał i Sąd rzeczywiście przyjęły do tej pory bardzo restrykcyjne stanowisko wobec porozumień mających na celu ograniczenie lub zakłócenie konkurencji. Znane przypadki dotyczą cenowych porozumień poziomych [59] oraz porozumień o ochronie regionów [60], takich jak porozumienie będące przedmiotem niniejszej sprawy.

135. ś rodki obrony, jakie podnosi strona takich porozumień, a mianowicie, iż nie realizowała porozumienia lub realizowała je jedynie częściowo [61], lub że jej udział w tym porozumieniu mógł być wyłącznie nieskuteczny [62], są oddalane przez orzecznictwo jako nieistotne dla stwierdzenia naruszenia art. 81 ust. 1 WE. Takie środki obrony mogą co najwyżej zostać uwzględnione celem ustalenia grzywny.

57 — Zobacz m.in. wyroki: z dnia 11 marca 1997 r. w sprawie C-264/95 P Komisja przeciwko UIC, Rec. str. I-1287, pkt 48 i z dnia 16 września 1997 r. w sprawie C-362/95 P Blackspur i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-4775, pkt 18–23.

58 — Zobacz już wyrok z dnia 30 czerwca 1966 r. w sprawie 56/65 Société technique minière, Rec. str. 337, potwierdzony następnie kilkakrotnie, w szczególności ostatnio wydanym wyrokiem Sądu z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie T-213/00 CMA CGM i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-913, pkt 175, 177–179 i 183.

59 — Zobacz m.in. wyrok z dnia 11 lipca 1989 r. w sprawie 246/86 Belasco i in. przeciwko Komisji, Rec. str. 2117, pkt 12.

60 — Zobacz m.in. wyroki: z dnia 15 maja 1975 r. w sprawie 71/74 Frubo przeciwko Komisji, Rec. str. 563, pkt 37 i 38 oraz z dnia 14 lipca 1994 r. w sprawie T-66/92 Herlitz przeciwko Komisji, Rec. str. II-531, pkt 29.

61 — Zobacz już ww. w przypisie 38 wyrok w sprawie Miller przeciwko Komisji, pkt 6 i 7; zob. następnie m.in. wyroki: z dnia 11 stycznia 1990 r. w sprawie C-277/87 Sandoz prodotti farmaceutici przeciwko Komisji, Rec. str. I-45, pkt 13, oraz z dnia 14 lipca 1994 r. w sprawie T-77/92 Parker Pen przeciwko Komisji, Rec. str. II-549, pkt 55.

62 — Zobacz m.in. ww. w przypisie 9 wyrok w sprawie Cement, pkt 1085–1088.

136. Uzasadnieniem takiego restrykcyjnego podejścia jest okoliczność, iż porozumienia zmierzające do ograniczenia konkurencji z reguły dotyczą poważnych naruszeń art. 81 ust. 1 WE, które — jako takie — niosą ze sobą znaczne ryzyko dla stosunków konkurencyjnych i międzypaństwowej wymiany handlowej. Każdy uczestniczący w takich porozumieniach podmiot gospodarczy powinien być świadom ich nielegalności per se.

137. Moim zdaniem w takim kontekście nie ma żadnego powodu, by pójść za sugestią wyrażoną w tym argumencie. Tym bardziej że skutki, jakie pociągnęłoby to za sobą — znaczny wzrost obciążenia Komisji obowiązkami prowadzenia dochodzenia i przedstawienia dowodów, ponieważ w takiej sytuacji będzie ona zobowiązana do zbadania i uzasadnienia skutków danych naruszeń stanowiących same w sobie poważne naruszenie art. 81 ust. 1 WE — istotnie naruszą efektywność tego kluczowego postanowienia traktatu.

138. Proponuję zatem uznanie tego argumentu za bezzasadny.

139. Argument piąty, skierowany w szczególności przeciwko pkt 156–158 zaskarżonego wyroku, wydaje mi się być również bezzasadny.

140. Celem porozumienia wskazanego w art. 1 decyzji zaskarżonej w postępowaniu w pierwszej instancji był podział rynków na zewnątrz i wewnątrz Wspólnoty.

141. Ponieważ Dalmine ograniczyła się w postępowaniu w pierwszej instancji do stwierdzenia, że porozumienie to nie miało wpływu na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, a zatem, jak stwierdzono powyżej, nie podważyła prawomocnie stwierdzenia istnienia tego wpływu, Sąd mógł ograniczyć się w pkt 156 do przywołania utrwalonego orzecznictwa [63], zgodnie z którym porozumienie może mieć wpływ na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, jeśli, w oparciu o całość dowodów, taki skutek jest spodziewany.

142. Zważywszy, że niniejsza sprawa dotyczy porozumienia, którego przedmiotem jest podział rynków jako taki, Sąd mógł jedynie przyjąć w pkt 157 zaskarżonego wyroku, że znaczny wpływ na międzypaństwową wymianę handlową mógł stanowić zamierzony skutek tego porozumienia [64].

63 — Sąd odsyła w tym miejscu do swego ww. w przypisie 33 wyroku w sprawie Atlantic Container i in. przeciwko Komisji, pkt 79 i 90. Orzecznictwo to, stosunkowo nowe w momencie ogłoszenia zaskarżonego wyroku, opiera się na jeszcze starszym, utrwalonym orzecznictwie Trybunału, mianowicie na ww. w przypisie 38 wyroku w sprawie Miller przeciwko Komisji, pkt 15, wyroku z dnia 25 października 1983 r. w sprawie 107/82 AEG przeciwko Komisji, Rec. str. 3151, pkt 60 oraz na ww. w przypisie 38 wyroku w sprawie Bagnasco i in., pkt 48.

64 — Fakt, że wpływ na międzypaństwową wymianę handlową winien być znaczny, wynika z ww. w przypisie 33 wyroku w sprawie Ambulanz Glöckner, pkt 48.

143. Nawet jeśli porozumienie to nie miało innego celu niż wzajemna ochrona rynku wspólnotowego i krajowego rynku producentów japońskich, mogło mieć znaczny wpływ na międzypaństwową wymianę handlową. Ograniczenia w przywozie danych produktów na wspólny rynek w sposób nieunikniony odbija się bowiem na strukturze, a zazwyczaj także na wielkości, międzypaństwowej wymiany handlowej w zakresie tych produktów.

E — *Zarzuty szósty, siódmy i ósmy:*

— nadużycie władzy, naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych dotyczące naruszenia wskazanego w art. 2 decyzji

— nadużycie władzy, naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych dotyczące skutków naruszenia wskazanego w art. 2 decyzji

144. Z tego chociażby powodu zarzut piąty nie może zostać przyjęty.

— naruszenie prawa, błędna ocena okoliczności faktycznych dotyczące klauzul umowy o dostawy pomiędzy Dalmine i British Steel

145. W zakresie, w jakim za pomocą zarzutu piątego wnosząca odwołanie usiłuje uzasadnić, że w odpowiednich punktach zaskarżonego wyroku Sąd błędnie założył, iż wnosząca odwołanie nie podważyła w postępowaniu w pierwszej instancji istnienia porozumienia o podziale rynków, odsyłam do moich rozważań dotyczących pierwszego argumentu zarzutu czwartego. Doszedłem w nich do wniosku, że — zważywszy na twierdzenia zawarte w skardze i replice — Sąd mógł i powinien był w postępowaniu w pierwszej instancji przyjąć za punkt wyjścia, że Dalmine nie podważyła istnienia porozumienia jako takiego.

1. Kontekst i sposób rozumowania Sądu

146. Kontekst naruszenia stwierdzonego w jej art. 2 został opisany w motywach 78–97 decyzji zaskarżonej w postępowaniu w pierwszej instancji.

147. W odniesieniu do kwestii ochrony rynków krajowych problem pojawił się w 1990 r., ponieważ British Steel zamierzała wówczas wstrzymać produkcję rur bez szwu walcowanych na gorąco. Rynek brytyjski straciłby z tego powodu swój krajowy charakter.

148. By temu zaradzić, po zamknięciu swej fabryki w Clydesdale British Steel zawarła — z Vallourekiem i Dalmine w 1991 r., z Mannesmannem w 1993 r. — umowy o dostawy rur gładkich dla TSSL, swej filii zajmującej się obróbką termiczną i gwintowaniem, każda z nich obejmująca stały wyrażony w procentach udział w całkowitym zapotrzebowaniu British Steel.

149. W ramach tych umów ceny rur gładkich, jakie Vallourec, Dalmine i Mannesmann zobowiązały się dostarczać, uzależnione były od cen rur gwintowanych sprzedawanych przez British Steel. Ta ostatnia zobowiązywała się informować co kwartał swych dostawców rur gładkich o stosowanych przez nią cenach.

150. Ze swej strony Vallourec, Dalmine i Mannesmann zobowiązywały się m.in. do dostarczania nieokreślonej (ponieważ nieznanej z góry) ilości rur gładkich, jak również do niestosowania wobec British Steel dyskryminujących w porównaniu z innymi klientami ze Zjednoczonego Królestwa cen i warunków sprzedaży.

151. Umowy te zawarto na okres pięciu lat. Po upływie tego okresu obowiązywały one dopóty, dopóki żadna ze stron nie złoży wypowiedzenia z dwunastomiesięcznym wyprzedzeniem.

152. Na początku 1993 r. miała miejsce restrukturyzacja europejskiego przemysłu rur bez szwu. W ramach tej restrukturyzacji British Steel podjęła decyzję o całkowitym zaprzestaniu swej działalności w tym sektorze. Działalność tę przejął Vallourec, który w 1994 r. przejął kontrolę nad szkockimi zakładami British Steel wyspecjalizowanymi w gwintowaniu. W następstwie tego powstała filia Valloureca, która stała się liderem na rynku obszaru Morza Północnego w zakresie dostaw rur gwintowanych o złączach premium lub standardowych.

153. W dniu 31 marca 1994 r. Vallourec przedłużył umowy z Dalmine i Mannesmannem o dostawy rur gładkich.

154. Z dokumentu „Klucz podziału" wynika, że restrukturyzacja europejskiego przemysłu miała pozytywny wpływ na negocjacje z japońskimi producentami — Europę pozostawiono producentom europejskim.

155. Naruszenie wskazane w art. 2 spornej decyzji stanowi główne zagadnienie rozważane w pkt 164–246 zaskarżonego wyroku.

156. Zarzuty szósty, siódmy i ósmy skierowane są przeciwko poszczególnym fragmentom tej części wydanego w pierwszej instancji wyroku.

157. Zarzut szósty skierowany jest szczególnie przeciwko pkt 210, 234 i 244 tego wyroku.

158. W części wyroku obejmującej te punkty Sąd zbadał twierdzenie, poprzez które Dalmine podważa to, że umowy o dostawy, które producenci zawarli z British Steel, są wynikiem kartelu. Co najmniej jej umowa o dostawy zawarta została wyłącznie w zgodnym z prawem celu zwiększenia swej sprzedaży rur gładkich OCTG na rynku brytyjskim (pkt 193 zaskarżonego wyroku).

159. Dalmine odrzuciła w szczególności interpretację Komisji, zgodnie z którą umowy o dostawy dla British Steel miały na celu utrzymanie cen na rynku europejskim na sztucznie zawyżonym poziomie. Podważyła ona wnioski, jakie Komisja wyciągnęła na podstawie długich terminów dostaw. Podważyła ona następnie moc dowodową szeregu dowodów i odrzuciła hipotezę o istnieniu porozumienia o podziale rynku brytyjskiego pomiędzy producentami europejskimi, a zakładając, że takie porozumienie miało miejsce, zaprzeczyła swemu w nim uczestnictwu (pkt 194–198 zaskarżonego wyroku).

160. Dalmine podkreśliła następnie, że dowody podniesione przez Komisję dotyczyły wyłącznie Valloureca i British Steel. Podważyła również twierdzenie Komisji, zgodnie z którym przystąpiła ona do istniejącego już porozumienia pomiędzy Vallourekiem i British Steel w późniejszym terminie. Ponadto jej zdaniem decyzja Valloureca o przejęciu — po wcześniejszym przejęciu od British Steel produkcji rur bez szwu — także istniejących umów o dostawy pomiędzy British Steel a Dalmine i Mannesmannem nie wskazywała na istnienie niedozwolonego porozumienia. Dalmine wskazała wreszcie na bardzo nieznaczne dla rynku skutki umowy o dostawy, którą zawarła z British Steel (pkt 199–202 zaskarżonego wyroku).

161. Komisja, przeciwna tym argumentom, obstawała przy swej koncepcji, zgodnie z którą umowy o dostawy mieszczą się w ramach zasad podstawowych dotyczących respektowania rynków krajowych, które zostały przyjęte w ramach tzw. klubu

Europa–Japonia. Zawierając tę umowę o dostawy, Dalmine świadomie przyczyniła się do realizacji porozumienia o respektowaniu rynków krajowych i koordynacji swych działań z działaniami swych konkurentów (pkt 203–208 zaskarżonego wyroku).

162. W pkt 209–225 zaskarżonego wyroku Sąd ocenił argumenty Dalmine i stwierdził, że są bezzasadne.

163. W ramach niniejszego odwołania na szczególną uwagę zasługuje pkt 210, ponieważ zarzut szósty wnoszącej odwołanie skierowany jest w szczególności przeciwko temu punktowi. Brzmi on następująco: „Niezależnie od rzeczywistego stopnia uzgodnień pomiędzy czterema producentami europejskimi należy stwierdzić, że każdy z nich podpisał jedną z umów o dostawy, ograniczając konkurencję i powodując naruszenie art. 81 WE wskazane w art. 2 zaskarżonej decyzji. Choć art. 2 ust. 1 zaskarżonej decyzji opisuje umowy o dostawy jako zawarte w ramach naruszenia, o którym mowa w art. 1, z brzmienia motywu 111 wynika wyraźnie, że fakt zawarcia sprzecznych z zasadami konkurencji umów, sam w sobie, stanowi naruszenie stwierdzone w art. 2” [65].

164. Ponadto zarzut szósty jest również skierowany szczególnie przeciwko pkt 234 i 244 zaskarżonego wyroku, które zawarto w części poświęconej zarzutom Dalmine dotyczącym rynku właściwego i związku z naruszeniem wskazanym w art. 1 decyzji.

165. Punkty 234 i 244 brzmią następująco:

„234. Na wstępie należy wspomnieć, że Komisja stwierdziła — odpowiednio w art. 1 i 2 zaskarżonej decyzji — istnienie dwóch odrębnych naruszeń dotyczących dwóch sąsiadujących ze sobą rynków produktów. Tak więc to, że zgodnie z definicją odnośnych rynków zawartą w motywie 29 zaskarżonej

65 — Motyw 111 zaskarżonej decyzji brzmi: „Przedmiotem tych umów było zaopatrzenie w rury gładkie lidera na rynku rur OCTG w obszarze Morza Północnego, a ich celem było zachowanie krajowego producenta w Zjednoczonym Królestwie z zamiarem zapewnienia poszanowania »fundamentals« w ramach klubu Europa–Japonia. Przedmiotem i zasadniczym skutkiem tych umów był podział pomiędzy MRW, Vallloureca i Dalmine całościowego zapotrzebowania ich konkurenta BS (Valloureca począwszy od lutego 1994 r.). Umowy te uzależniały ceny zakupu rur gładkich od cen rur gwintowanych przez BS. Ograniczały one również swobodę zaopatrzenia BS (Valloureca od lutego 1994 r.) i zobowiązywały tę ostatnią do informowania swych konkurentów o stosowanych cenach sprzedaży oraz o sprzedawanych ilościach. Ponadto MRW, Vallourec (do lutego 1994 r.) i Dalmine zobowiązywały się dostarczać konkurentowi (BS, a następnie — począwszy od marca 1994 r. — Vallourecowi) nieznanych z góry ilości”.

decyzji rynek rur gładkich stanowi właściwy rynek dla celów stwierdzenia naruszenia wskazanego w art. 2 zaskarżonej decyzji, podczas gdy rynek rur gwintowanych OCTG standard stanowi właściwy rynek dla celów stwierdzenia naruszenia wskazanego w art. 1 zaskarżonej decyzji, nie jest samo w sobie niedozwolone.

Komisja naruszyła zasadę równego traktowania w zakresie, w jakim nie uwzględniła naruszenia stwierdzonego w art. 2 zaskarżonej decyzji dla celów ustalenia kwoty grzywny nałożonej na producentów europejskich pomimo okoliczności, że cel i skutki wspomnianego naruszenia wykraczały poza wkład w trwałość porozumienia Europa–Japonia (zob. w szczególności pkt 571 tego wyroku)".

[…]

244. Jednakże należy stwierdzić — w zakresie, w jakim może to mieć znaczenie dla niniejszej sprawy — że stwierdzenie Komisji zawarte w pierwszym zdaniu motywu 164 zaskarżonej decyzji [66], zgodnie z którym umowy o dostawy stanowiące naruszenie wskazane w art. 2 tej decyzji stanowiły wyłącznie środek realizacji naruszenia wskazanego w jej art. 1, jest zbyt daleko idące, jako że realizacja ta była celem drugiego naruszenia pośród wielu powiązanych, choć odrębnych celów i skutków sprzecznych z zasadami konkurencji. Sąd stwierdził w ww. w pkt 111 wyroku JFE Engineering i in. przeciwko Komisji (pkt 569 i nast.), że

166. Przy pomocy zarzutu siódmego wnosząca odwołanie podważa tę część zaskarżonego wyroku, która, w pkt 164–193, została poświęcona ocenie przez Sąd klauzul umowy o dostawy zawartej pomiędzy British Steel i Dalmine.

167. W pkt 164–174 Dalmine podważa dokonaną przez Komisję interpretację szeregu klauzul umowy o dostawy, jako wskazujących na ograniczający konkurencję cel umowy, takich jak sposób określania wielkości dostaw rur gładkich przez Dalmine oraz innych producentów i tryb ustalania ceny umownej.

168. W pkt 179–187 zaskarżonego wyroku Sąd zbadał argumenty Dalmine dotyczące trybu ustalania wielkości dostaw realizowanych przez poszczególnych dostawców

66 — Punkt ten brzmi następująco „W przedmiocie umów zawartych pomiędzy BS, MRW, Dalmine i Vallourekiem Komisja stoi na stanowisku, że stanowiły one w rzeczywistości jedynie środek służący wprowadzeniu w życie zasady respektowania rynków krajowych mieszczącej się w ramach klubu Europa–Japonia. Z tego powodu Komisja nie zamierza nałożyć dodatkowej kwoty grzywny".

na rzecz British Steel i stwierdził, że były bezzasadne. Odpowiednie klauzule umowy o dostawy w niepodważalny jego zdaniem sposób wskazują na sprzeczny z zasadami konkurencji cel zaopatrywania British Steel w ramach dostaw rur gładkich i rezygnację z możliwości bezpośredniego korzystania z ewentualnego wzrostu brytyjskiego rynku rur gwintowanych.

169. W pkt 188–191 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził następnie, że matematycznie ujęta relacja pomiędzy ceną sprzedawanych przez Corusa rur gwintowanych a ceną zapłaconą jego trzem dostawcom za rury gładkie pozwalała tym ostatnim na precyzyjne ustalenie tendencji, chwili i zakresu wahań cen rur gwintowanych sprzedanych przez British Steel. Sąd uznał, że przekazywanie tego typu informacji konkurentom było sprzeczne z art. 81 ust. 1 WE.

170. Zarzut ósmy dotyczy również tych fragmentów zaskarżonego wyroku, które dotyczą klauzul umowy o dostawy zawartej pomiędzy British Steel i Dalmine.

2. Argumenty wnoszącej odwołanie

171. Za pomocą swego zarzutu szóstego wnosząca odwołanie krytykuje w szczególności trzy punkty zaskarżonego wyroku. Sąd zamieścił w nich, w miejsce opinii Komisji, swą ocenę okoliczności faktycznych przedstawionych w art. 2 decyzji. W ten sposób „przepisał" tę decyzję w jej zasadniczych punktach i w ten sposób przekroczył uprawnienia nadane mu w traktacie.

172. W pierwszej kolejności krytyce poddany zostaje pkt 210 zaskarżonego wyroku, kiedy to Sąd stwierdza, że „z brzmienia motywu 111 [decyzji] wyraźnie wynika, że okoliczność zawarcia sprzecznych z zasadami konkurencji umów, sama w sobie, stanowi naruszenie stwierdzone w art. 2". Wnosząca odwołanie uważa natomiast, że z brzmienia tego motywu 111 wynika, iż to nie okoliczność zawarcia tych umów, lecz ich cel — „zapewnienie poszanowania »fundamentals« w ramach klubu Europa–Japonia" — stanowi naruszenie. W ten sposób Sąd przekształcił zwykłe czynności wykonawcze »fundamentals« w niezależne naruszenie art. 81 WE.

173. Zdaniem wnoszącej odwołanie w drugiej kolejności surowej krytyce należy poddać pkt 244 zaskarżonego wyroku: „[…] należy stwierdzić […], że twierdzenie Komisji zawarte w pierwszym zdaniu motywu 164 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym umowy o dostawy stanowiące naruszenie wskazane w art. 2 […], jest zbyt daleko idące […]" [67]. Sąd

67 — [Przypis nie dotyczy wersji polskiej].

winien był na podstawie tego stwierdzenia wyciągnąć jedyny możliwy w tym przypadku wniosek polegający na stwierdzeniu nieważności motywu 164, a zatem również art. 2 decyzji.

174. Tymczasem, wyciągając z tego stwierdzenia wniosek, że „[…] realizacja ta była celem drugiego naruszenia pośród wielu powiązanych, choć odrębnych celów i skutków sprzecznych z zasadami konkurencji", Sąd uzurpuje sobie rolę, do której nie został powołany.

175. W trzeciej kolejności wnosząca odwołanie podważa przy pomocy swego zarzutu szóstego pkt 234 zaskarżonego wyroku, w którym Sąd oddziela — w sposób jeszcze bardziej dobitny niż w pkt 210 — art. 2 spornej decyzji od jej art. 1, twierdząc, że w niniejszej sprawie chodzi o dwa odrębne naruszenia mające wpływ na dwa sąsiadujące ze sobą rynki produktów. Dodając — z własnej inicjatywy — do tych określonych w decyzji rynków rur OCTG gwintowanych standard i rur transportowych projektowych trzeci rynek, a mianowicie rynek rur gładkich, Sąd w znacznej mierze przekroczył swe uprawnienia.

176. Na marginesie Dalmine zauważa też, że dokonanie przez Sąd powtórnej wykładni stosunku pomiędzy art. 1 i 2 decyzji okazało się korzystne dla producentów japońskich, którzy nie zostali uznani za winnych „niezależnego" naruszenia wskazanego w art. 2 i z tego powodu skorzystali z obniżenia wysokości nałożonej grzywny.

177. W swym zarzucie siódmym wnosząca odwołanie podważa wniosek Sądu, zgodnie z którym, zawierając z British Steel umowy o dostawy rur gładkich, Dalmine, Mannesmann i Vallourec de facto same sobie zamknęły dostęp do brytyjskiego rynku rur gwintowanych (zarówno rur OCTG premium, jak i rur OCTG standard).

178. W pierwszej kolejności wnosząca odwołanie utrzymuje, że ze względu na brak wymaganej licencji na produkcję rur gwintowanych według technologii VAM nie byłaby nigdy w stanie samodzielnie wejść na rynek brytyjski.

179. W drugiej kolejności wnosząca odwołanie powtarza, że umowy o dostawy dotyczyły rur gładkich, tzn. rynku niewskazanego w spornej decyzji.

180. W trzeciej kolejności Sąd dokonał jej zdaniem błędnej oceny okoliczności

faktycznych, przyznając w pkt 219 i 229, że pomiędzy przedsiębiorstwami, których sprawa dotyczy, istnieje porozumienie o podziale dostaw rur gładkich dla British Steel.

181. W czwartej kolejności Sąd pominął jej zdaniem okoliczność, że umowa o dostawy zawarta przez Dalmine z British Steel opierała się na oczywistych względach handlowych.

182. Przy pomocy swego ósmego zarzutu wnosząca odwołanie podważa ocenę Sądu, zgodnie z którą klauzule umowy o dostawy pomiędzy Dalmine i British Steel były same w sobie niedozwolone.

183. Wnosząca odwołanie oparła ten zarzut na następujących twierdzeniach:

— pisemne zobowiązanie się Dalmine do dokonywania na rzecz British Steel dostaw nieokreślonych ilości rur gładkich było w interesie tej ostatniej, a więc — dozwolone;

— Sąd powinien był zdać sobie sprawę, że pozycja British Steel na rynku była na tyle silna, że pozwalała jej narzucać swą wolę swym potencjalnym dostawcom;

— Sąd dokonał błędnej wykładni art. 4 umowy o dostawy, uznając, że zobowiązywała ona strony do dostaw i nabywania rur gładkich do wysokości — ustalonego uprzednio — wyrażonego w procentach określonego udziału w całkowitym zapotrzebowaniu British Steel;

— wobec braku dowodu na istnienie porozumienia poziomego pomiędzy dostawcami sprzedaż na rzecz British Steel rur gładkich w ilościach wynikających z wielkości jej sprzedaży rur gwintowanych była w pełni dozwolona;

— ani decyzja, ani wyrok nie wyjaśniają, na czym polegały sprzeczne z zasadami konkurencji skutki formuł ustalania cen zawartych w umowie o dostawy;

— biorąc pod uwagę fakt, że Dalmine nie sprzedawała rur OCTG premium na rynku brytyjskim, a zatem nie była konkurentem British Steel na tym rynku, nie można jej zarzucić wymiany informacji dotyczących cen rur OCTG;

— wreszcie, twierdzenie Sądu zawarte w pkt 189 zaskarżonego wyroku — zgodnie z którym okoliczność, że British Steel nie przekazała swemu dostawcy

poufnych informacji, w okolicznościach niniejszej sprawy nie wyłącza winy sygnatariuszy umów o dostawy — jest równie arbitralne, co niezrozumiałe.

3. Argumenty Komisji

184. W przedmiocie zarzutu szóstego Komisja utrzymuje, że jest on w całości bezzasadny.

185. Wyjaśnia ona, że dotycząca pkt 210 zaskarżonego wyroku krytyka wnoszącej odwołanie jest nieuzasadniona, ponieważ:

— Komisja jednoznacznie stwierdziła już w swej decyzji, że umowy o dostawy wskazane w art. 2 decyzji stanowią odrębne naruszenie art. 81 WE. Wynika to jasno z treści sentencji decyzji, której odrębne postanowienie — art. 2 — poświęcone jest temu „naruszeniu", a w art. 3 nakazuje się przedsiębiorstwom, których sprawa dotyczy, zaprzestanie „stwierdzonych naruszeń", co potwierdza następnie pkt 112 spornej decyzji [68];

— okoliczność, że w art. 2 ust. 1 decyzji mowa jest o naruszeniu art. 81 ust. 1 WE „w ramach naruszenia, o którym mowa w art. 1", w niczym nie zmienia faktu, że chodzi tu o odrębne naruszenia;

— Sąd mógł słusznie wywnioskować z motywu 111 decyzji, że zawarcie umów o dostawy stanowi naruszenie stwierdzone w art. 2 tej samej decyzji. Skoro ustalono bowiem, że umowy te stanowią odrębne naruszenie art. 81 ust. 1 WE, ich zawarcie stanowi czyn, poprzez który naruszenie zostało popełnione.

186. Krytyka przez wnoszącą odwołanie pkt 244 zaskarżonego wyroku jest nieskuteczna: jeśli ze zdania, że twierdzenie Komisji zawarte w motywie 164 decyzji nie powinno „iść zbyt daleko", Sąd wyciągnąłby wniosek, iż należałoby stwierdzić nieważność tego

68 — Punkt ten brzmi następująco: „Artykuł 81 ust. 1 traktatu WE wyraźnie wymienia — jako niezgodne ze wspólnotowym rynkiem — porozumienia, których przedmiotem lub skutkiem jest podział rynków. Umowy, których przedmiotem i skutkiem jest podział dostaw na rzecz głównego producenta rur gwintowanych na rynku, na który przypada niemal połowa zapotrzebowania na OCTG we Wspólnocie [motyw 50], prowadzą do odczuwalnego ograniczenia konkurencji wewnątrz rynku wspólnotowego".

punktu — to nie pociągnęłoby to za sobą żadnego skutku dla art. 2 decyzji. W ww. punkcie Komisja wyjaśniła bowiem jedynie, dlaczego nie nałożyła odrębnej grzywny na przedsiębiorstwo europejskie za naruszenie stwierdzone w art. 2 decyzji. W takim wypadku motywy 110–117 decyzji zawierające argumenty, na podstawie których Komisja stwierdziła naruszenie, zachowują ważność.

187. Krytyka przez wnoszącą odwołanie pkt 234 zaskarżonego wyroku rozpoczyna się od powtórzenia argumentów podniesionych przeciwko pkt 210 tego wyroku. Argumenty te są bezzasadne z powodów wskazanych już w pkt 185 niniejszej opinii.

188. Zarzut, że Sąd określił w pkt 234 odrębny rynek dla rur gładkich, podczas gdy rynki właściwe w decyzji to jedynie rynki rur OCTG standard i rur transportowych projektowych, nie jest trafny, jak wynika z motywów 28, 29 i 31 decyzji [69].

189. Zdaniem Komisji zarzut siódmy jest również bezzasadny.

69 — Początek motywu 28 brzmi następująco: „Produkty, których dotyczy niniejsza sprawa, to rury bez szwu ze stali węglowej (tzn. z wyłączeniem rur bez szwu ze stali nierdzewnej) […]". Motyw 29 określa różne kategorie rur OCTG. Początek motywu 31 brzmi następująco: „OCTG mogą być sprzedawane bez gwintu (rury gładkie, określane również w standardzie API) lub z gwintem […]".

190. Komisja podważa w pierwszej kolejności twierdzenie Dalmine, zgodnie z którym nie mogła ona wejść samodzielnie z rurami gwintowanymi na rynek brytyjski:

— w zakresie, w jakim chodzi o rury OCTG premium, na które Dalmine nie posiadała wymaganej licencji, Komisja odsyła do pkt 186 zaskarżonego wyroku, w którym Sąd stwierdza, że nie można wykluczyć, że Dalmine mogła otrzymać taką licencję;

— ponadto wykazane zostało, że Dalmine sprzedawała już poza Włochami rury OCTG standard, na które licencja nie jest konieczna.

191. Sąd mógł zatem wywnioskować, że zawierając umowę o dostawy najpierw z British Steel, a następnie z Vallourekiem, Dalmine sama pozbawiła się możliwości wejścia na brytyjski rynek rur gwintowanych.

192. Twierdzenie wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym nie można mówić o konkurencji pomiędzy producentami Europy

kontynentalnej w zakresie dostaw rur gładkich, jako że oni sami wyposażają je w gwint i dokonują ich wywozu w ograniczonych ilościach, nie powinno być traktowane poważnie, a to w świetle okoliczności, iż Dalmine zawarła umowę o dostawy potencjalnie nieograniczonej ilości rur gładkich, by pokryć w ten sposób 30% zapotrzebowania British Steel.

193. Argumenty podnoszone przez wnoszącą odwołanie przeciwko pkt 219 i 229 są bezzasadne w świetle istniejącego orzecznictwa:

— Sąd mógł stwierdzić w pkt 219 i 220 swego wyroku, że istniało porozumienie poziome w celu podziału dostaw rur gładkich dla British Steel [70];

— trudno podważyć stwierdzenie Sądu, zgodnie z którym ewentualny interes handlowy Dalmine w zawarciu umowy z British Steel sam w sobie w niczym nie zmienia faktu, że umowa ta jest sprzeczna z prawem.

194. W przedmiocie ósmego zarzutu Komisja zauważa, że argumenty, jakie on zawiera, stanowią powtórzenie argumentów przedstawionych w postępowaniu w pierwszej instancji celem podważenia antykonkurencyjnego charakteru niektórych klauzul umowy o dostawy zawartej z British Steel. Należy je zatem uznać za niedopuszczalne.

195. Komisja twierdzi posiłkowo, że argumenty te są bezzasadne. Zauważa m.in., iż korzyści handlowe i siła negocjacyjna jednej ze stron w niczym nie zmieniają niedozwolonego charakteru umowy sprzecznej z art. 81 ust. 1 WE.

4. Ocena

196. Zmasowany atak, jaki wnosząca odwołanie przypuszcza w zarzucie szóstym przeciwko pkt 210, 224 i 244 zaskarżonego wyroku i poprzez który nie waha się oskarżać Sąd o przeinaczenie faktów i woli Komisji, włącznie z dokonaną oceną prawną zachowań wskazanych w decyzji — co oznaczałoby ewidentne naruszenie prawa do obrony, wydaje się, po dokonaniu dokładniejszej analizy, wywierać znacznie mniejsze wrażenie, niż zdają się sugerować ton i określenia w nim użyte.

70 — Komisja odsyła w tym miejscu do wyroku z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-123, pkt 57.

197. Przed zbadaniem trzech części tego zarzutu — połączonych lub nakładających się na siebie — pragnę przypomnieć kontekst naruszenia zarzucanego w art. 2 decyzji, tak jak przedstawiono go powyżej w pkt 148–158 niniejszej opinii.

198. Zgodnie z przedstawionymi przez Komisję okolicznościami faktycznymi Vallourec, Dalmine, Mannesmann i British Steel podjęły współpracę, by zapewnić producentom europejskim wyłączność na rynku brytyjskim, polegającą na tym, że w pierwszej kolejności Vallourec i Dalmine, a następnie — Mannesmann miały dostarczać, każda w stałej części, rury gładkie, których potrzebowała British Steel w celu przekształcenia ich w rury gwintowane premium lub standard, po tym, jak wstrzymała własną produkcję rur gładkich. Następnie, w 1994 r., kiedy to British Steel całkowicie wycofała się z tego sektora, jej rolę na rynku brytyjskim przejął Vallourec.

199. Centrum sporu w postępowaniu w pierwszej instancji stanowi pytanie: Czy Komisja mogła zakwalifikować to — mające na celu zapewnienie samym sobie wyłączności na rynku brytyjskim — zachowanie europejskich producentów jako naruszenie art. 81 ust. 1 WE?

200. W rozpatrywanych punktach zaskarżonego wyroku Sąd niezaprzeczalnie odpowiedział twierdząco na to pytanie, również zmierzając do tego, że wskazane w art. 2 naruszenie art. 81 ust. 1 WE — nawet jeśli popełnione zostało „w ramach naruszenia wskazanego w art. 1" — mogło mimo to być rozpatrywane odrębnie.

201. Wnosząca odwołanie opiera argumenty, za pomocą których podważa stwierdzenie dokonane przez Sąd w pkt 210 i 234, w szczególności na motywie 111 decyzji [71], a konkretnie na jego następującym fragmencie: „Przedmiotem tych umów było zaopatrzenie w rury gładkie »lidera« na rynku rur OCTG w obszarze Morza Północnego, a ich celem było zachowanie krajowego producenta w Zjednoczonym Królestwie z zamiarem zapewnienia poszanowania »fundamentals« w ramach klubu Europa–Japonia". Jej zdaniem wynika z tego, że to nie zawarcie porozumień o dostawy, jako takie, lecz okoliczność, że zostały one zawarte z zamiarem zapewnienia poszanowania „fundamentals", była decydująca dla nadania im charakteru naruszenia w rozumieniu motywu 111 decyzji.

202. Moim zdaniem stwierdzenie to w żaden sposób nie wynika ze związku pomiędzy motywami 111 i 112 [72] decyzji. W zdaniu pierwszym pkt 112 Komisja stwierdza bowiem lakonicznie: „Artykuł 81 ust. 1 traktatu WE

71 — Przytoczony w całości powyżej w przypisie 65.
72 — Przytoczone już w całości powyżej w przypisie 68.

wyraźnie wymienia — jako niezgodne ze wspólnotowym rynkiem — porozumienia, których przedmiotem lub skutkiem jest podział rynków".

203. Ponieważ celem umów o dostawy był udział w ochronie znacznego rynku brytyjskiego przed dostępem osób z zewnątrz, tzn. w podziale rynków, umowy mogły zostać uznane same w sobie jako naruszające art. 81 ust. 1 WE.

204. Zgodnie z tym, co wynika już z treści art. 2 ust. 1 spornej decyzji i co po raz kolejny potwierdzone zostało w art. 3 tej decyzji, Komisja już uprzednio zakwalifikowała zachowanie europejskich producentów zmierzające do zapewnienia sobie wyłączności na rynku brytyjskim po restrukturyzacji wspólnotowego sektora rur bez szwu jako odrębne naruszenie art. 81 WE.

205. Kwalifikacja ta opierała się na dokonanej w spornej decyzji analizie okoliczności faktycznych. Wynika z niej, że kiedy British Steel wstrzymała produkcję rur bez szwu, zamykając swą fabrykę w Clydesdale, lecz kontynuując nadal tymczasowo swą działalność w branży obróbki cieplnej i gwintowania za pośrednictwem swej spółki zależnej TSSL — pozostając w latach 1990–1994 głównym dostawcą rur OCTG premium i rur OCTG standard w obszarze Morza Północnego, na rynku brytyjskim pojawił się odrębny rynek dla produktu pośredniego, czyli rur gładkich bez szwu, wraz z British Steel w roli głównego klienta.

206. W świetle powyższego twierdzenie wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym Sąd jakoby przekroczył swe uprawnienia, orzekając w pkt 234 zaskarżonego wyroku, że naruszenia wskazane w art. 1 i 2 spornej decyzji miały miejsce na różnych rynkach, odpowiednio na rynku rur OCTG standard i rynku rur gładkich bez szwu, jest bezzasadne.

207. Zgodnie z tym, co miał prawo stwierdzić Sąd w pkt 235 i 236, chodzi tu bowiem o dwa niezależne, lecz połączone między sobą rynki, których dotyczą odrębne i wzajemnie powiązane ze sobą naruszenia: „Komisja opisała sytuację, w której porozumienia pomiędzy producentami europejskimi mające wpływ na brytyjski rynek rur gładkich zostały przygotowane, przynajmniej w części i w celu ochrony przed japońskim importem, brytyjskiego rynku rur gwintowanych OCTG standard".

208. Należy z tego wnioskować, że poważne oskarżenie wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym w pkt 234 zaskarżonego wyroku Sąd przeinaczył a posteriori nie tylko okoliczności faktyczne, lecz także wolę Komisji, jest nierzetelne.

209. Argument przeciwko pkt 244 zaskarżonego wyroku sprowadza się zasadniczo do tego, że ze zdania Dalmine, iż „stwierdzenie Komisji zawarte w pierwszym zdaniu motywu 164 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym umowy o dostawy stanowiące naruszenie wskazane w art. 2 tej decyzji stanowiły wyłącznie środek realizacji naruszenia wskazanego w jego [jej] art. 1, jest zbyt daleko idące, jako że realizacja ta była celem drugiego naruszenia pośród wielu powiązanych, choć odrębnych celów i skutków sprzecznych z zasadami konkurencji", Sąd winien był wyciągnąć wniosek o „stwierdzeniu nieważności" tego motywu.

210. Analiza Sądu dokonana w tym punkcie zaskarżonego wyroku jest logicznym następstwem stwierdzenia sformułowanego w pkt 210 i jeszcze bardziej jednoznacznie w pkt 234, że art. 1 i 2 spornej decyzji dotyczą dwóch odrębnych naruszeń art. 81 WE, mimo istnienia istotnego związku między nimi.

211. Sąd mógł zatem w ww. pkt 164 zarzucić Komisji jednostronność przejawiającą się w jej stwierdzeniu, zgodnie z którym naruszenie zarzucone w art. 2 jej decyzji było jedynie środkiem realizacji naruszenia stwierdzonego w art. 1.

212. Zarzut ten, postawiony Komisji w kontekście dokonanej przez nią oceny wagi naruszeń, w niczym jednak nie zmienia twierdzenia Komisji uznanego wcześniej przez Sąd w pkt 210 i 244 za właściwe, zgodnie z którym sporna decyzja rzeczywiście dotyczy dwóch odrębnych, choć powiązanych ze sobą, naruszeń art. 81 ust. 1 WE.

213. Tok rozumowania przyjęty przez Komisję w motywie 164 spornej decyzji prowadzi do wniosku, że założony przez nią ścisły związek pomiędzy dwoma naruszeniami („środek realizacji zasady respektowania rynków krajowych mieszczący się w ramach klubu Europa–Japonia") nie skutkuje tym, że należy nałożyć z tego tytułu dodatkową grzywnę na producentów europejskich.

214. „Stwierdzenie nieważności" tego motywu spornej decyzji prowadziłoby bowiem w konsekwencji do tego, że założony przez Komisję ścisły związek pomiędzy dwoma naruszeniami nie mógłby już stanowić uzasadnienia dla ukarania naruszenia stwierdzonego w art. 2 spornej decyzji odrębną grzywną.

215. Okoliczność, że — jak wynika z pkt 245 zaskarżonego wyroku — Sąd nie chciał wyciągnąć tego wniosku ze swego stwierdzenia, iż w motywie 164 swej decyzji Komisja dokonała zbyt jednostronnej oceny naruszenia wskazanego w art. 2, raczej

wnoszącej odwołanie pomogła, niż zaszkodziła. Gdyby bowiem Komisja musiała, celem określenia kwoty grzywny, uznać naruszenie wskazane w art. 2 spornej decyzji za niezależne, doprowadziłoby to do wymierzenia wyższej grzywny w tych samych niezmienionych okolicznościach.

216. Z powyższego wynika, że argument skierowany przeciwko pkt 244 zaskarżonego wyroku jest bezzasadny, ponieważ nie może doprowadzić do wydania odmiennego orzeczenia w kwestii istnienia dwóch odrębnych, choć wzajemnie powiązanych, naruszeń art. 81 WE, i że nie może zostać przyjęty ze względu na to, iż stwierdzenie nieważności motywu 164 spornej decyzji nie pociągałoby za sobą skutków dla tego twierdzenia i mogłoby — co najwyżej — prowadzić do uznania, celem ustalenia grzywny, naruszenia określonego w art. 2 za odrębne.

217. Spośród trzech argumentów, na których opiera się zarzut siódmy, pierwszy dotyczy wyraźnie aspektu faktycznego sprawy, ponieważ wnosząca skargę podważa ustalenia faktyczne Sądu, czyli to, że British Steel nałożyła na swych trzech wspólnotowych konkurentów zobowiązania powodujące zanik na jej części rynku krajowego jakiejkolwiek, rzeczywistej lub potencjalnej, konkurencji z ich strony w odniesieniu do rur gwintowanych, poświęcając w zamian swoją swobodę zaopatrzenia [73], i że gdyby nie zawarto umów o dostawy, producenci europejscy inni niż British Steel mieliby co do zasady, pomijając „zasady podstawowe", rzeczywisty lub przynajmniej potencjalny interes handlowy w konkurowaniu z nią na brytyjskim rynku rur gwintowanych i w konkurowaniu między sobą o dostawy rur gładkich dla British Steel [74].

218. Argument ten jest dopuszczalny jedynie w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie za jego pośrednictwem usiłuje wykazać, że Sąd dokonał oczywiście błędnej oceny okoliczności faktycznych [75]. W takim jednak przypadku argumenty faktyczne wnoszącej odwołanie winny być tak konkretne i istotne dla sprawy, by móc na nich oprzeć zarzut dokonania tego rodzaju oczywiście błędnej oceny.

219. Wnosząca odwołanie daleka jest od spełnienia tego warunku. Nawet jeśli przyjąć, że dostęp Dalmine do brytyjskiego rynku rur OCTG standard i rur OCTG premium, czyli produktów końcowych, nie był łatwy ze względu na różnice istniejące w obrębie jej palety produktów i w strukturze popytu na rynku brytyjskim (przede wszystkim rury OCTG premium wyposażone w specjalne patentowe połączenie VAM), wnosząca odwołanie nie musiała zawierać

73 — Punkt 181 zaskarżonego wyroku.

74 — Punkt 185 zaskarżonego wyroku.

75 — Chodzi o ustalone orzecznictwo; zob. m.in. wyroki: z dnia 11 lutego 1999 r. w sprawie C-390/95 P Antillean Rice Mills i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-769, pkt 29 i z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-352/98 P Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, Rec. str. I-5291, pkt 49.

porozumienia o dostawy rur gładkich, czyli produktu pośredniego, dla British Steel; porozumienia, które z jednej strony określało jej udział w rynku produktu pośredniego na 30% w okresie co najmniej pięciu lat, a z drugiej strony pozbawiało produkty końcowe dostępu do rynku na ten sam okres.

220. Stan faktyczny i okoliczności przedstawione przez wnoszącą odwołanie — struktura jej palety produktów i okoliczność, że jej produkcja rur gładkich była w bardzo dużej części przeznaczona do obróbki w jej własnym przedsiębiorstwie, nie są sprzeczne z tym, iż ustalenie faktyczne dokonane przez Sąd było uzasadnione, to jest, że poprzez zawarcie z British Steel porozumienia o dostawach Dalmine przyczyniła się — o ile nie do wykluczenia, to co najmniej do poważnego ograniczenia — aktualnej i potencjalnej konkurencji na brytyjskim rynku produktów właściwych.

221. Argument ten jest zatem bezzasadny.

222. To, iż drugi argument na potwierdzenie zarzutu siódmego jest bezzasadny — w zakresie, w jakim opiera się na domniemaniu, że rynek rur gładkich jest rynkiem, do którego sporna decyzja nie ma zastosowania — wynika już z dokonanej przeze mnie powyżej oceny zarzutu szóstego.

223. Jednak argument ten jest bezzasadny również ze względu na to, że sprowadza się do twierdzenia, iż porozumienie o dostawy rur gładkich nie mogło mieć istotnych skutków dla rynku rur OCTG standard wskazanego w art. 1 decyzji, ponieważ dostarczane rury gładkie były przekształcone w 80% w rury OCTG premium. Twierdzenie to nie zmienia w niczym faktu, że znaczna część dostarczanych rur gładkich, czyli ich 20%, była przekształcana w rury OCTG standard.

224. Poprzez trzeci argument wnosząca odwołanie podważa twierdzenie Sądu, zgodnie z którym strategia pozioma pomiędzy przedsiębiorstwami, których sprawa dotyczy, stanowi podstawę umów o dostawy — a dokładniej — twierdzenie, zgodnie z którym Dalmine uczestniczyła w tej strategii.

225. Argument ten wydaje się być oczywiście niedopuszczalny, ponieważ pociąga on za sobą konieczność dokonania w instancji odwoławczej ponownej oceny dokonanej przez Sąd oceny pokaźnego zbioru dowodów wymienionych przez Komisję w swej spornej decyzji w celu wykazania istnienia takiej strategii. Ocena ta przedstawiona została w pkt 214–225 zaskarżonego wyroku.

226. Zarzut ten byłby dopuszczalny jedynie w przypadku, gdyby przy pomocy swego argumentu wnosząca odwołanie mogła

doprowadzić do uznania, że Sąd w sposób oczywisty popełnił błąd w swej ocenie wartości dowodów przedstawionych przez Komisję w spornej decyzji. Tymczasem argumenty przedstawione na potwierdzenie tego argumentu są na tyle ogólne i nieprecyzyjne, że nie dają najmniejszego punktu zaczepienia dla założenia dokonania takiej nieprawidłowej oceny.

227. Tutaj przechodzę do zarzutu ósmego, który Komisja uznaje za niedopuszczalny, uzasadniając, że jest on powtórzeniem argumentów podniesionych przeciwko jej decyzji w postępowaniu w pierwszej instancji.

228. Ponieważ zarzut ten poparty jest przynajmniej ośmioma argumentami, które częściowo dotyczą oceny prawnej dokonanej przez Sąd, a częściowo dokonanej przez Sąd kwalifikacji prawnej okoliczności faktycznych, wolę zbadać kwestię dopuszczalności w ramach poszczególnych argumentów.

229. W pierwszej i drugiej kolejności proponuję stwierdzenie niedopuszczalności argumentów, w których wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd powinien był uwzględnić:

a) interesy handlowe British Steel wynikające z klauzuli dotyczącej wielkości dostaw, których źródłem miała być Dalmine, wyrażonych jako procentowy udział (30%) w zmiennym zapotrzebowaniu na rury gładkie;

b) prawo pierwszeństwa, z którego korzystała British Steel jako strona porozumienia o dostawy.

230. Argumenty te, w zakresie, w jakim można to ustalić, nie zostały wyraźnie [76] podniesione w postępowaniu w pierwszej instancji, a zatem nie można zarzucić Sądowi, że nie zawarł w swym wyroku rozstrzygnięcia tej kwestii.

231. Zresztą oba te argumenty są w każdym razie bezzasadne.

232. To, że British Steel rzeczywiście miała interes w tym, by jej zmienne zapotrzebowanie na rury gładkie było pokryte, nie usprawiedliwia jednak — w celu pokrycia tego zapotrzebowania — wyboru przez nią mechanizmu umownego wykluczającego de facto konkurencję pomiędzy jej dostawcami, i który, co więcej, chronił ją przed potencjalną konkurencją ze strony tych dostawców na rynku produktów końcowych.

76 — Zostały natomiast podniesione w charakterze środka obrony w odpowiedzi Dalmine na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Zobacz załącznik 12 do skargi w postępowaniu w pierwszej instancji, str. 19, 22 i 23.

233. Odwołanie się do prawa pierwszeństwa British Steel podczas zawierania umowy o dostawy również nie jest przekonywające, ponieważ w niczym nie może to zmienić bezprawnego charakteru rozpatrywanej klauzuli umownej o dostawach. Ponadto, jeśli przyjąć, że takie prawo pierwszeństwa istniało, mogło ono zostać wykorzystane dopiero po tym, jak wnosząca odwołanie podjęła decyzję o nawiązaniu stosunków umownych z British Steel.

234. Trzeci argument, w którym wnosząca odwołanie twierdzi, że art. 4 umowy o dostawy nie może być rozumiany jako wiążący dla obu stron w zakresie dotyczącym z góry ustalonego procentowego udziału rur gładkich przeznaczonych na dostawy i na zakup, nie jest poparty argumentami natury faktycznej. Komisja słusznie zauważa, że odesłanie do odpowiedzi udzielonej przez wnoszącą odwołanie na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów [77] nie daje żadnego punktu zaczepienia dla tego twierdzenia. Również w skardze i replice w postępowaniu w pierwszej instancji trudno doszukać się podstawy faktycznej dla tego argumentu.

235. Argument ten jest zatem niedopuszczalny jako podniesiony zbyt późno, a w każdym razie bezzasadny, jako nieuzasadniony lub uzasadniony w sposób niewystarczający.

236. Czwarty argument stanowi powtórzenie twierdzenia przedstawionego już w ramach zarzutu siódmego i odrzuconego w pkt 225 i 226 niniejszej opinii, zgodnie z którym istnienie porozumienia poziomego poprzedzającego zawarcie umowy o dostawy pomiędzy czterema europejskimi producentami nie zostało dowiedzione. Jest on zatem bezzasadny.

237. Czwarty argument, w którym wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd nie wyjaśnił, na czym polegały zarzucane, sprzeczne z zasadami konkurencji, skutki stosowania formuły ustalania cen powtórzonej w umowie o dostawy, zostaje odparty w pkt 181 i 188–191 zaskarżonego wyroku, w których Sąd wyjaśnia, że skutkiem takiego stosowania tej formuły cen było to, iż trzej producenci, których sprawa dotyczy, otrzymali dokładne informacje co do kierunku, momentu i zakresu każdej zmiany cen rur gwintowanych sprzedanych przez British Steel. Taka formuła ustalania cen skutkowała ponadto tym, że podjęcie na rynku brytyjskim konkurencji za pomocą cen na rury gwintowane przestało już być w interesie dostawców British Steel. Spadek cen rur, który mógłby z tego wyniknąć, mógłby bowiem przełożyć się natychmiast na spadek cen rur gładkich, które dostarczali oni British Steel [78].

77 — Załącznik 12 do skargi w postępowaniu w pierwszej instancji, str. 21 i 22.

78 — Zobacz pkt 181 zaskarżonego wyroku, który odsyła do motywu 153 decyzji zaskarżonej w postępowaniu w pierwszej instancji.

238. Argument piąty jest w sposób oczywisty bezzasadny ze względu na brak odpowiedniego uzasadnienia.

F — *Zarzuty dziewiąty i dziesiąty:*

239. Podobnie rzecz ma się w przypadku argumentu szóstego. Choć wprawdzie wnosząca odwołanie może utrzymywać, że wymiana informacji na temat cen nie miała dla niej znaczenia w zakresie dotyczącym rur OCTG premium — produktu, w odniesieniu do którego pozbawiona była dostępu do rynku brytyjskiego z powodu braku odpowiedniej licencji — nie zmienia to w niczym faktu, iż informacje te miały znaczenie dla jej ograniczonej działalności na tym rynku w sektorze rur OCTG standard. Dostępność tych informacji mogła de facto skłonić ją do dostosowania cen tego produktu na rynku brytyjskim.

— naruszenie art. 81 WE i brak uzasadnienia oceny przestrzegania przez Komisję art. 15 rozporządzenia nr 17 oraz wytycznych w sprawie obliczania grzywien[79] *w odniesieniu do oceny wagi naruszenia zarzucanego Dalmine*

— naruszenie art. 81 WE i brak uzasadnienia oceny przestrzegania przez Komisję art. 15 rozporządzenia nr 17 oraz wytycznych w sprawie obliczania grzywien w odniesieniu do czasu trwania naruszenia i okoliczności łagodzących

240. Argument siódmy stanowi tylko zwykłe wyrażenie opinii. Niedopuszczalne jest wyrwanie pojedynczego punktu (w tym przypadku 189) wyroku z jego kontekstu, a następnie określenie twierdzenia Sądu mianem „arbitralne i niezrozumiałe", podczas gdy uzasadnienie tego twierdzenia znajduje się w kolejnych punktach zaskarżonego wyroku. Ze względu na brak uzasadnienia argument ten należy zatem uznać za oczywiście bezzasadny.

1. Argumenty wnoszącej odwołanie

242. W bardzo wyczerpującej argumentacji, przy pomocy której wnosząca odwołanie broni zarzutu dziewiątego, należy wyróżnić trzy zasadnicze argumenty:

241. Argument ósmy jest jedynie powtórzeniem argumentów wnoszącej odwołanie podniesionych na poparcie zarzutu szóstego. Z dokonanej przeze mnie oceny tych argumentów wynika, że niniejszy zarzut również należy uznać za bezzasadny.

a) Sąd niesłusznie pominął to, że to wielkość rynku właściwego winna — jako

79 — Wytyczne w sprawie metody obliczania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 65 ust. 5 traktatu EWWiS (Dz.U. 1998, C 9, str. 3), zwane dalej „wytycznymi".

jedyne obiektywne kryterium — stanowić podstawę dla oceny wagi naruszenia;

— Sąd niesłusznie zatem orzekł, że wielkość rynku, którego dotyczy naruszenie, stanowi tylko jeden z wielu mających znaczenie dla sprawy czynników [80];

b) Sąd niesłusznie pominął to, że Komisja błędnie zastosowała ust. 1 lit. A) wytycznych;

— twierdzenie Sądu, że „[…] grzywna nałożona z tytułu naruszenia prawa ochrony konkurencji musi być proporcjonalna do naruszenia ocenianego w całości i z uwzględnieniem w szczególności jego wagi" [81], jest zatem tautologią całkowicie pozbawioną obiektywności.

c) Sąd także niesłusznie nie uwzględnił, przy ustalaniu kwoty grzywien, zachowania i wielkości przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy.

244. Argumentacja, za pomocą której wnosząca odwołanie przedstawiła drugą część zarzutu, jest zasadniczo następująca:

243. Argumentacja, jaką wnosząca odwołanie podnosi na poparcie pierwszego argumentu, w skrócie brzmi następująco:

— zgodnie z wytycznymi przy ocenie wagi naruszenia należy wziąć pod uwagę trzy kryteria: jego charakter, jego rzeczywisty wpływ na rynek, gdy możliwe jest jego oszacowanie, oraz wielkość rynku, którego dotyczy naruszenie;

— w pierwszej kolejności, Sąd dokonał błędnej oceny charakteru naruszenia, przyjmując, że jego celem było porozumienie o podziale rynków pomiędzy europejskimi producentami;

— wielkość właściwego rynku stanowi jedyne obiektywne kryterium, które winno być wzięte pod uwagę przy ocenie wagi naruszenia. Każda ocena wagi naruszenia winna zatem opierać się w pierwszej kolejności na tym właśnie kryterium;

80 — Punkt 259 zaskarżonego wyroku.
81 — Punkt 259 zaskarżonego wyroku.

— w drugiej kolejności, Sąd niesłusznie oparł się na umieszczonej w motywie 68 spornej decyzji tabeli obrazującej udziały rynkowe producentów, których sprawa dotyczy [82], ponieważ tabela ta jest bezwartościowa z punktu widzenia oceny skutków zarzucanych naruszeń na rynkach rozpatrywanych produktów;

— w trzeciej kolejności, Sąd niesłusznie w swej ocenie twierdzenia Komisji, zgodnie z którym niniejsza sprawa dotyczy „bardzo poważnego" naruszenia, nie uwzględnił ograniczonej wielkości właściwych rynków geograficznych i rynków produktów;

— wreszcie Sąd zupełnie nie uzasadnił w wystarczający sposób swej oceny, zgodnie z którą Komisja mogła uznać zarzucane naruszenia za bardzo poważne. Z tego powodu jego ocena w kwestii nałożonej grzywny została przeprowadzona poza jakimkolwiek kontekstem.

245. Trzecia część zarzutu opiera się zasadniczo na następującej argumentacji:

— dokonując swej oceny grzywien nałożonych przez Komisję, Sąd nie dokonał ich wyważenia w zależności od wyrażającego się w wielkości ich obrotów rozmiarów przedsiębiorstw, których dotyczy naruszenie. Umiarkowana w przypadku bardzo dużego przedsiębiorstwa grzywna, w przypadku mniejszego przedsiębiorstwa może bowiem łatwo przekroczyć pułap 10% lub, w każdym razie, być przesadnie wysoka. Argument na potwierdzenie tego twierdzenia wnosząca odwołanie opiera na ust. 1 lit. A) akapit szósty wytycznych [83];

— następnie Sąd nie zbadał argumentów Dalmine [84] dotyczących dysproporcji pomiędzy kwotą grzywny i osiągniętymi przez nią obrotami produktami, których sprawa dotyczy, odpowiednio na rynkach światowym i wspólnotowym oraz rynkach francuskim, niemieckim, włoskim i angielskim;

— „wpływ na rynek wspólnotowy, którego nie można pominąć", o którym mowa w pkt 290 zaskarżonego wyroku, należy, zdaniem wnoszącej odwołanie, oceniać nie tylko w kategoriach wielkości rynku, lecz przede wszystkim w kategoriach konkretnego wpływu na stosunki konkurencyjne. Jeśli chodzi natomiast

82 — Punkt 296 zaskarżonego wyroku.

83 — Fragment ten brzmi następująco: „W przypadku naruszeń popełnionych przez wiele przedsiębiorstw [...] może, w niektórych przypadkach, zajść potrzeba stosowania kwot ważonych [...] w celu wzięcia pod uwagę określonej wagi naruszenia i, tym samym, rzeczywistego wpływu nagannego zachowania każdego z przedsiębiorstw na konkurencję, w szczególności tam, gdzie istnieje znaczna dysproporcja pomiędzy wielkością przedsiębiorstw popełniających naruszenie tego samego typu".

84 — Przytoczone w pkt 320 zaskarżonego wyroku.

o określenie kwoty grzywny i ocenę jej proporcjonalności, czynnikiem, który należy uwzględnić, jest względna wielkość obrotów przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy;

— wnosząca odwołanie podważa na koniec twierdzenie Sądu, zgodnie z którym, gdy wykazane zostało, że dane przedsiębiorstwo porozumiało się ze swymi konkurentami w celu podziału rynków, fakt, iż nie zachowuje się ono na rynku w sposób ustalony ze swymi konkurentami, nie musi być okolicznością, którą należy uwzględnić w celu ustalenia kwoty grzywny.

246. Dziesiąty zarzut składa się z czterech części:

— Sąd niesłusznie nie przyznał, że Komisja nie wyjaśniła w swej decyzji, dlaczego nie uwzględniła okoliczności łagodzących przedstawionych przez wnoszącą odwołanie, ani też nie ukarał jej za takie zachowanie;

— Sąd niesłusznie nie zbadał argumentów wnoszącej odwołanie, zgodnie z którymi jej rola w opracowaniu porozumień o podziale rynków była ograniczona i przestrzegała ona tych porozumień w sposób bardzo wybiórczy;

— wnosząca odwołanie stwierdza następnie, że Sąd niesłusznie nie uwzględnił jako okoliczności łagodzącej faktu, że w następstwie pierwszych działań Komisji natychmiast zaprzestała ona niedozwolonego zachowania;

— Sąd nie uwzględnił wreszcie w wystarczającym stopniu, tak jak na to zasługiwała, okoliczności łagodzącej współpracy Dalmine w toku procedury administracyjnej.

2. Argumenty Komisji

247. Komisja ocenia, że dziewiąty zarzut jest w całości bezzasadny.

248. W przedmiocie zarzutu pierwszego stwierdza ona, iż sama treść wytycznych stoi w sprzeczności z przesłanką, na której wnosząca odwołanie opiera swe twierdzenia,

a mianowicie, że jedynym obiektywnym i, tym samym, decydującym, kryterium służącym ustaleniu wagi naruszenia jest wielkość rynku, którego to naruszenie dotyczy. Początek ust. 1 lit. A) wytycznych nie pozostawia bowiem cienia wątpliwości co do tego, że wielkość rynku stanowi jedynie jeden z czynników, które należy uwzględnić: „Przy ocenie wagi naruszenia należy wziąć pod uwagę jego charakter, rzeczywisty wpływ na rynek, tam gdzie może to być zmierzone, oraz rozmiar właściwego rynku geograficznego".

249. W przedmiocie drugiej części zarzutu zauważa ona, że pierwszy argument podniesiony przez wnoszącą odwołanie na jej poparcie tego ostatniego, a mianowicie, iż Komisja w niewystarczającym stopniu wykazała, że przedmiotem naruszenia był podział rynków, jest niedopuszczalny, ponieważ wnosząca odwołanie nie podważyła tego twierdzenia w postępowaniu w pierwszej instancji [85].

250. Ta część zarzutu, zgodnie z którą Sąd niesłusznie wykorzystał w pkt 296 zaskarżonego wyroku, na poparcie tezy o konkretnym wpływie naruszenia, tabelę umieszczoną w motywie 68 zaskarżonej decyzji, wprowadza w błąd, ponieważ ten punkt wyroku nie dotyczy określenia skutków naruszenia na rynku, lecz kwestii, czy, aby ustalić kwotę grzywny, należy również uwzględnić zachowanie i wielkość przedsiębiorstw.

85 — Zobacz na ten temat pkt 118—128 niniejszej opinii.

251. Zresztą, dodaje Komisja, przytoczone przez wnoszącą odwołanie orzecznictwo [86] nie potwierdza jej stanowiska, zgodnie z którym Komisja winna, przy ocenie wagi naruszenia, zawsze badać wpływ tego ostatniego na rynek.

252. Argument, zgodnie z którym zaskarżony wyrok jest w swym pkt 263 wewnętrznie sprzeczny, również nie może się utrzymać, ponieważ Sąd jednoznacznie wskazuje w pierwszym przypadku na duży zasięg geograficzny rynku, a w drugim — na wskazany w art. 1 decyzji rynek rur OCTG standard i rur przewodowych projektowych, który stanowi jedynie ograniczoną część ogólnego rynku rur OCTG i rur przewodowych bez szwu.

253. Komisja twierdzi następnie, że przy ustalaniu kwoty grzywny — 10 milionów EUR — w rzeczywistości uwzględniła ten ostatni element, co stwierdził również Sąd.

254. W przedmiocie trzeciej części zarzutu Komisja twierdzi, że zgodnie z wytycznymi [87] może, choć nie jest do tego zobowiązana,

86 — Wyrok z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-49/92 P Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, Rec. str. I-4125, pkt 99 oraz ww. w przypisie 58 wyrok w sprawie CMA CGM i in. przeciwko Komisji, pkt 264.

87 — Zobacz ich pkt I lit. A) akapit szósty.

ustalić kwotę grzywien, uwzględniając różnice w rozmiarach przedsiębiorstw, których naruszenie dotyczy.

255. W każdym razie Sąd, orzekający w wykonaniu przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania w przedmiocie kwoty grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa, również nie uznał, że należało dokonać oceny w oparciu o kryterium wielkości przedsiębiorstw, których naruszenie dotyczy [88].

256. Komisja nie rozumie, dlaczego przytoczona przez wnoszącą odwołanie wielkość obrotów produktami, których sprawa dotyczy, miałaby doprowadzić do nałożenia zbyt wysokiej grzywny. Dotyczy to także rzekomo ciążącego na Komisji obowiązku ustalania kwot grzywien w zależności od obrotów przedsiębiorstw biorących udział w kartelu.

257. Argumenty, które wnosząca odwołanie opiera na swym zachowaniu w zakresie przestrzegania porozumienia o podziale rynków, pokrywają się z argumentami, które podniosła na poparcie zarzutu dziesiątego. Komisja proponuje ocenić je w tym kontekście.

258. Komisja pobieżnie bada cztery części zarzutu dziesiątego.

259. W jej opinii pierwszy argument tego zarzutu jest bezzasadny, ponieważ sam Sąd, wykonując przysługujące mu prawo nieograniczonego orzekania, w pkt 327 i nast. zaskarżonego wyroku jasno wyłożył, dlaczego okoliczności łagodzące przytoczone przez wnoszącą odwołanie nie mogą zostać uwzględnione.

260. Poza tym zgodnie z tym, co Komisja zauważa ponadto w swej duplice, nie ciąży na niej obowiązek rozpatrzenia w uzasadnieniu swej decyzji argumentów w przedmiocie uwzględnienia okoliczności łagodzących, które wnosząca odwołanie podniosła na etapie postępowania administracyjnego [89].

261. W przedmiocie argumentu drugiego, zgodnie z którym Sąd w zaskarżonym wyroku nie uwzględnił w stopniu wystarczającym, że zachowanie wnoszącej odwołanie na rynku nie było w rzeczywistości zgodne z porozumieniami zawartymi ze swymi konkurentami — co ma być sprzeczne z wytycznymi — Komisja stwierdza, że wytyczne te nie są dla Sądu wiążące.

262. W przedmiocie argumentu trzeciego Komisja odpowiada, że Sąd prawidłowo stwierdził w pkt 331 i 332 zaskarżonego wyroku, iż gdy w dniach 1 i 2 grudnia 1994 r.

88 — Komisja odsyła tu do pkt 284—287 zaskarżonego wyroku.

89 — Na poparcie tego punktu widzenia Komisja odsyła do wyroku z dnia 18 września 2003 r. w sprawie C-338/00 P Volkswagen przeciwko Komisji, Rec. str. I-9189, pkt 127.

Komisja dokonywała kontroli, naruszenie z pewnością już ustało lub właśnie dobiegało końca, i że argument wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym zaprzestała ona naruszenia po podjęciu przez Komisję pierwszych kroków, nie stanowi uzasadnienia dla jakiegokolwiek obniżenia nałożonej grzywny.

3. Ocena

264. Aby dokonać oceny zarzutów dziewiątego i dziesiątego, należy poczynić na wstępie kilka uwag.

263. W opinii Komisji argument czwarty jest bezzasadny z następujących powodów:

— współpraca wnoszącej odwołanie w toku dochodzenia odbywała się na znacznie mniejszą skalę niż współpraca Komisji z Vallourekiem, z którym się porównuje;

265. Pragnę przypomnieć, że istnieje zasadnicza różnica pomiędzy z jednej strony obowiązkami Komisji przy określaniu sankcji i ich uzasadnianiu w decyzjach, w których stwierdza ona naruszenia reguł konkurencji ustanowionych w traktacie, a z drugiej strony, obowiązkami Sądu wykonującego przysługujące mu prawo nieograniczonego orzekania zgodnie z art. 17 rozporządzenia nr 17 podczas oceny grzywien i okresowych kar pieniężnych nałożonych przez Komisję.

— wnosząca odwołanie nie odróżnia swego zachowania podczas odpowiedzi na pytania stawiane przez Komisję od swej późniejszej reakcji na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Komisja „wynagrodziła" już wnoszącą odwołanie za jej współpracę polegającą na niepodważaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów za pomocą obniżenia o 20% kwoty grzywny. W taki właśnie sposób należy pojmować pkt 345 zaskarżonego wyroku.

266. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem przy ustalaniu kwoty grzywien Komisja zobowiązana jest stosować metodę obliczania, którą sama sobie określiła w wytycznych. Przyjęcie bowiem przez Komisję wytycznych mających szczegółowo — przy poszanowaniu postanowień traktatu — określić kryteria, które zamierza ona stosować w ramach wykonywania swych uprawnień dyskrecjonalnych, prowadzi do samoograniczenia tych uprawnień w zakresie, w jakim winna ona podporządkować się zalecanym regułom,

które sama sobie wyznaczyła [90]. Orzecznictwo to opiera się na ogólnej prawnej zasadzie ochrony uzasadnionych oczekiwań po stronie podmiotów prawa.

267. Nie istnieje natomiast wymóg, by Komisja w sposób wyraźny rozważała w uzasadnieniu swych decyzji wszystkie punkty podniesione w toku procedury administracyjnej przez przedsiębiorstwa, których decyzja dotyczy [91]. By spełniony został zapisany w art. 253 WE wymóg uzasadnienia, uzasadnienie danej decyzji powinno zapewnić z jednej strony jej adresatowi, osobie fizycznej lub prawnej, znajomość okoliczności faktycznych i okoliczności uzasadniających zastosowanie danego środka, aby, gdy zajdzie potrzeba, mógł on bronić swych praw i sprawdzić, czy decyzja jest uzasadniona, czy nie, a z drugiej strony, sędziemu wspólnotowemu przeprowadzenie kontroli jej zgodności z prawem [92].

268. Wytyczne, którymi Komisja samoograniczyła się przy wykonywaniu swych uprawnień dyskrecjonalnych, nie są wiążące dla wykonującego przysługujące mu prawo nieograniczonego orzekania Sądu przy ustalaniu przezeń odpowiedniej wysokości grzywny lub okresowej kary pieniężnej [93]. Element ten należy uwzględnić w ocenie wyroków Sądu w instancji odwoławczej w zakresie dotyczącym ustalania grzywien.

269. Można natomiast żądać od Sądu, by ten wyraźnie rozstrzygnął w przedmiocie podniesionych przed nim argumentów przeciwko nałożonym decyzją grzywnom.

270. Należy wreszcie przypomnieć, że orzekanie w przedmiocie oceny dokonanej przez Sąd, gdy ten rozstrzygnął w przedmiocie wysokości grzywny, należy do wyłącznej kompetencji Trybunału działającego jako instancja odwoławcza [94]. Nie stoi to na przeszkodzie temu, że Trybunał winien korygować dane wyroki Sądu, jeśli te ostatnie oparte są na dokonanej w oczywiście błędny sposób ocenie okoliczności faktycznych [95] lub gdy Sąd popełnił błąd w ich analizie z prawnego punktu widzenia [96].

271. Przechodząc do oceny zarzutu dziewiątego, stwierdzam od razu, że jego pierwsza część jest w sposób oczywisty bezzasadna.

90 — Zobacz m.in. wyrok z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-224/00 Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Rec. str. II-2597, pkt 182 i 183 oraz przytoczone tam orzecznictwo.

91 — Zobacz m.in. wyroki: z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-347/94 Mayr-Melnhof przeciwko Komisji, Rec. str. II-1751, pkt 42 i z dnia 20 kwietnia 1999 r. w sprawach połączonych od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 i T-335/94 Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, zwany wyrokiem w sprawie „PCV II", Rec. str. II-931, pkt 386–388, a także przytoczone tam orzecznictwo.

92 — Zobacz m.in. wyroki: z dnia 16 września 1998 r. w sprawie T-28/95 IECC przeciwko Komisji, Rec. str. II-3597, pkt 125 i z dnia 14 stycznia 2004 r. w sprawie T-109/01 Fleuren Compost przeciwko Komisji, Rec. str. II-127, pkt 119, a także wyczerpujące orzecznictwo przytoczone w tych punktach.

93 — Wyrok z dnia 21 października 2003 r. w sprawie T-368/00 General Motors Nederland i Opel Nederland przeciwko Komisji, Rec. str. II-4491, pkt 188.

94 — Zobacz m.in. ww. w przypisie 89 wyrok w sprawie Volkswagen przeciwko Komisji, pkt 151.

95 — Jako przykład zob. ww. w przypisie 70 wyrok w sprawie Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 384–387.

96 — Jako przykład zob. moją opinię z dnia 19 stycznia 2006 r. w sprawie C-301/04 P Komisja przeciwko SGL Carbon (wyrok z dnia 29 czerwca 2006 r., Zb.Orz. str. I-5915, pkt 63–70).

Nie można zarzucać Sądowi dokonania błędnej oceny stosowania wytycznych przez Komisję, ponieważ ich ust. 1 lit. A) akapit pierwszy wyraźnie wskazuje, że przy ocenie wagi naruszenia należy uwzględnić nie tylko rozmiar właściwego rynku geograficznego, lecz również charakter naruszenia i jego rzeczywisty wpływ na rynek tam, gdzie może to być zmierzone. Treść wytycznych nie zezwala również na podniesienie na ich podstawie jakiegokolwiek argumentu przemawiającego za nadaniem szczególnej wagi kryterium wielkości rynku.

272. W przedmiocie pierwszej części drugiego argumentu podzielam punkt widzenia Komisji, zgodnie z którym jest on niedopuszczalny. Wnosząca odwołanie podnosi w nim argument, którego nie podniosła w postępowaniu w pierwszej instancji, i odnośnie do którego stwierdziłem już w niniejszej opinii [97], że winien być odrzucony jako niedopuszczalny.

273. Druga część drugiego argumentu wydaje mi się być dość niejasna. Wnosząca odwołanie krytykuje w niej pkt 296 zaskarżonego wyroku. Punkt ten stanowi część dokonanej przez Sąd oceny zarzutu podniesionego przez wnoszącą odwołanie w przedmiocie ustalenia przez Komisję kwoty grzywien bez dokonania ich rozróżnienia w zależności od kryteriów wielkości przedsiębiorstw i zakresu ich udziału w naruszeniu.

274. Ze względu zaś na swą treść ta część argumentu sprowadza się do skierowanej do Sądu krytyki tego, że, dokonując oceny stosowania wytycznych przez Komisję, w niedostatecznym stopniu zweryfikował on, czy należycie uwzględniła ona, jako kryterium służące określeniu wagi naruszenia, „rzeczywisty wpływ zarzucanego naruszenia na rynek".

275. Sąd dokonał tej oceny w pkt 258 i 272. W kwestii kryterium „rzeczywistego wpływu zarzucanego naruszenia na rynek" zasadnicze znaczenie mają w szczególności pkt 264–268.

276. Sąd stwierdza w nich najpierw, że Komisja wyraźnie wskazała w swej decyzji [98] na ograniczony wpływ naruszenia na rynek, ze względu na to, iż dwa specyficzne produkty, których dotyczyło naruszenie, stanowiły tylko 19% wspólnotowego popytu na rury OCTG i rury przewodowe bez szwu i że wskutek postępu technologicznego rury spawane mogą dziś zaspokoić część popytu na rury bez szwu (pkt 264).

97 — Powyżej w niniejszej opinii, pkt 118—128.

98 — Motyw 160 spornej decyzji.

277. Sąd wskazuje następnie na konsekwencje, jakie wyciągnęła z tego Komisja przy ustalaniu kwoty grzywny na podstawie wagi naruszenia [99], która to kwota została ustalona na 10 milionów EUR, podczas gdy zgodnie z wytycznymi byłoby możliwe ustalenie kwoty 20 milionów lub wyższej (pkt 265).

278. W pkt 267 i 268 zaskarżonego wyroku Sąd wyjaśnia, że z decyzji [100] wynika, iż bez niedozwolonych porozumień istniałby światowy rynek dla rur OCTG i rynek europejski dla rur przewodowych; że tymczasem zachowanie adresatów decyzji miało na celu, a także, przynajmniej w pewnym zakresie, skutkiem jego było wyłączenie każdego z tych adresatów z rynków krajowych pozostałych adresatów, w tym z rynku czterech największych państw członkowskich Wspólnot Europejskich [101]. Wszystko to sprawia, że naruszenie mogło zostać uznane za „bardzo poważne".

279. Z przytoczonych pobieżnie powyżej fragmentów zaskarżonego wyroku wynika niezbicie, że Sąd dokładnie sprawdził, czy przy ocenie wagi naruszenia Komisja zbadała jego rzeczywisty wpływ na rynek i czy mogła z tego wyciągnąć wniosek, iż chodzi o „bardzo poważne naruszenie".

280. Na podstawie tego Sąd mógł stwierdzić, że okoliczności przytoczone przez Dalmine — udział rur OCTG standard i rur przewodowych premium w ogólnym rynku rur OCTG i rur przewodowych, jej niska sprzedaż rur OCTG standard i rozwijająca się konkurencja ze strony producentów rur spawanych — nie mogły wpłynąć na wniosek wyciągnięty przez Komisję w przedmiocie wagi naruszenia.

281. Nawet jeśli przyjąć, że argumenty, jakie wnosząca odwołanie opiera na wyrokach w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni oraz CMA CGM i in. przeciwko Komisji [102], są poprawne, nie mogą zostać przyjęte, ponieważ Komisja rzeczywiście zbadała rzeczywisty wpływ naruszenia na rynek, a Sąd wyciągnął z tego poprawny wniosek, że Komisja mogła stwierdzić, iż chodzi o „bardzo poważne" naruszenie.

282. Z tego powodu ta część drugiego argumentu jest bezzasadna.

283. Trzecia część drugiego argumentu, zgodnie z którą Komisja w swej decyzji, a Sąd w swym wyroku, sformułowali sprzeczne stwierdzenia w przedmiocie oceny trzeciego

99 — Motyw 162 spornej decyzji.

100 — Motywy 35 i 36 spornej decyzji.

101 — Motywy 53–57 spornej decyzji.

102 — Wyżej wymienione odpowiednio w przypisach 86 i 58.

kryterium wytycznych, tj. „wielkości właściwego rynku geograficznego", również jest bezzasadna.

284. W przedmiocie tego kryterium Komisja i Sąd mogli tylko stwierdzić, że naruszenie dotyczące rynków czterech największych państw członkowskich obejmuje „duży rynek geograficzny".

285. Stanowisko wnoszącej odwołanie, że pomiędzy tym stwierdzeniem a stwierdzeniem, że produkty dotknięte naruszeniem stanowią tylko 19% ogólnego rynku rur OCTG i rur przewodowych, istnieje sprzeczność, oparte zostało na porównaniu rzeczy nieporównywalnych.

286. Określenie właściwego rynku geograficznego, na którym popełniono naruszenie, jest niezależne od określenia rynków produktów, które stanowiły przedmiot naruszenia i na które naruszenie miało wpływ.

287. Spośród czterech elementów trzeciego argumentu ostatni — rolę i zachowanie wnoszącej odwołanie przy opracowaniu i respektowaniu porozumień jako czynnik ustalania wysokości grzywny — zbadam w ramach dziesiątego zarzutu, który jest uzasadniony za pomocą porównywalnego argumentu.

288. Pierwszy element sprowadza się do zarzucenia przez wnoszącą odwołanie Komisji i Sądowi, że *winny* były zróżnicować kwoty nałożonych grzywien w zależności od wielkości przedsiębiorstw, których naruszenie dotyczy.

289. Pierwsze nasuwające się w tym miejscu pytanie dotyczy tego, czy z wytycznych ust. 1 lit. A) akapit szósty [103] wynika, że na Komisji ciąży taki obowiązek wprowadzenia zróżnicowania, którego to obowiązku przestrzeganie Sąd winien był skontrolować.

290. Odpowiedź na to pytanie jest negatywna, ponieważ właściwy fragment wytycznych jednoznacznie sformułowany jest w kategoriach dowolności: „[…] może wystąpić potrzeba […] w niektórych przypadkach".

291. Sąd dochodzi do tego samego wniosku w pkt 282 zaskarżonego wyroku, gdy oświadcza, że Komisja nie zobowiązała się

103 — Wyżej wymienione w przypisie 79.

w sposób bezwzględny do stosowania kwot ważonych ze względu na rozmiar każdego z przedsiębiorstw. Przytaczając obszerne orzecznictwo [104], Sąd przypomina następnie, że Komisja przy ustalaniu wysokości grzywien dysponuje szerokim zakresem uprawnień dyskrecjonalnych.

292. Uważam zatem, że twierdzenie, zgodnie z którym Komisja winna była w swej decyzji zastosować kwoty ważone grzywien, a Sąd winien był dokonać tego kontroli, jest bezzasadne.

293. Przy pomocy dwóch innych części, z których składa się ten argument, wnosząca odwołanie podważa rozumowanie przyjęte przez Sąd w przedmiocie wysokości nałożonej na nią grzywny. Zarzuca co do zasady Sądowi, że, naruszając zasadę proporcjonalności, nie uwzględnił okoliczności, iż pod względem wielkości w kategoriach obrotów, pracowników i bilansu jest ona znacznie mniejsza niż pozostali uczestnicy naruszenia.

294. W kwestii oceny tych części argumentu odsyłam do mych wcześniejszych uwag zawartych w pkt 268 i 270 niniejszej opinii.

295. W pierwszej kolejności wynika z nich, że przy ocenie kwoty danej grzywny Sąd nie jest związany wytycznymi. Nawet gdyby te ostatnie zobowiązały Komisję do zastosowania kwot ważonych, nie miałoby to żadnego wpływu na ocenę Sądu.

296. W drugiej kolejności twierdzenia te oznaczają, iż Trybunał nie może zastępować swą oceną oceny Sądu, chyba że doszło do oczywiście błędnej oceny okoliczności faktycznych lub oczywiście błędnej oceny prawnej.

297. W odpowiednich punktach zaskarżonego wyroku Sąd mógł natomiast najpierw stwierdzić, że Dalmine jest przedsiębiorstwem „znacznych rozmiarów" (pkt 286), a następnie, że nałożona na nią grzywna jest znacznie niższa niż określony w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 pułap w wysokości 10% obrotów (pkt 287).

298. Nie można również doszukać się oczywistego braku uzasadnienia w następujących punktach zaskarżonego wyroku (288–296).

299. W tym kontekście zarzut, zgodnie z którym Sąd niesłusznie nie zbadał argumentu wnoszącej odwołanie powtórzonego w pkt 320 zaskarżonego wyroku, jest

104 — Zobacz m.in. postanowienie z dnia 25 marca 1996 r. w sprawie C-137/95 P SPO i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-1611, pkt 54 i ww. w przypisie 91 wyrok w sprawie PCV II, pkt 465.

chybiony. Przy pomocy tego argumentu wnosząca odwołanie usiłowała uzasadnić, że istnieją powody, dla których należałoby uwzględnić okoliczności łagodzące, podczas gdy chodzi tu o ustalenie, czy Sąd winien był przy dokonywaniu oceny wysokości grzywien zastosować kwoty ważone w zależności od wielkości przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy.

300. Należy dodatkowo zauważyć, że wnosząca odwołanie nie wyjaśnia, dlaczego wielkości, które przytacza w pkt 320, winny być uwzględnione w ramach takiego stosowania kwot ważonych.

301. Ze względu na powyższe stwierdzam, że trzeci argument zarzutu dziewiątego jest również w całości bezzasadny.

302. Oczywisty brak uzasadnienia części pierwszej dziesiątego zarzutu wynika z wcześniejszych uwag poczynionych w pkt 267 niniejszej opinii — Komisja nie jest zobowiązana do dogłębnego badania wszystkich argumentów podniesionych przez wnoszącą odwołanie.

303. Druga część tego zarzutu jest również oczywiście bezzasadna. Sąd mógł zgodnie z ustalonym orzecznictwem [105] w tej kwestii stwierdzić, że rola i zachowanie wnoszącej odwołanie przy opracowywaniu i przestrzeganiu porozumień wskazanych w decyzji nie stanowią żadnej okoliczności łagodzącej mogącej doprowadzić do obniżenia kwoty grzywny.

304. Trzecia część jest również oczywiście bezzasadna. Zaprzestanie naruszenia nie może bowiem mieć miejsca po podjęciu przez Komisję pierwszych kroków, skoro, zanim Komisja je podjęła, strony naruszenia postanowiły już je zakończyć. Sąd stwierdził niepodważalnie, że przedsiębiorstwa uczestniczące w naruszeniu postanowiły zakończyć swą współpracę, zanim Komisja podjęła pierwsze kroki w dniach 1 i 2 grudnia 1994 r. Nie istnieje zatem żaden związek przyczynowy między jednym a drugim.

305. Mimo że czwarty argument skierowany jest przeciwko porównaniu dokonanemu przez Sąd pomiędzy stopniem współpracy z Komisją ze strony wnoszącej odwołanie przy dochodzeniu jeszcze przed przesłaniem przez tę pierwszą pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, a współpracą Valloureca, skłonny jestem uznać go za bezzasadny, ponieważ dotyczy ustalenia i oceny okoliczności faktycznych.

105 — Sąd wielokrotnie potwierdził, że w tej kwestii stosowane są surowe kryteria, m.in. w wyroku z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-327/94 SCA Holding przeciwko Komisji, Rec. str. II-1373, pkt 142 i w ww. w przypisie 9 wyroku w sprawie Cement, pkt 1389.

306. Czwarta część zarzutu jest bezzasadna ze względu na to, że wnosząca odwołanie opiera ten argument na pkt 345 zaskarżonego wyroku stwierdzającym, że brak podważenia okoliczności faktycznych przedstawionych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów mógł w istotny sposób ułatwić pracę Komisji. Fakt ten został już uwzględniony w postaci obniżenia kwoty grzywny o 20%.

VI — W przedmiocie kosztów

307. Biorąc pod uwagę wyciągnięty przez mnie wniosek, iż niniejsze odwołanie jest w całości bezzasadne, proponuję obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania.

VII — Wnioski

308. W świetle powyższego proponuję, aby Trybunał:

— uznał niniejsze odwołanie za w całości bezzasadne;

— obciążył Dalmine SpA kosztami postępowania.